

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 1 augustus 2017 met nummer RvVb/A/1617/1074
in de zaak met rolnummer 1516/RvVb/0183/A

Verzoekende partij	de heer Toni VAN DER MEULEN vertegenwoordigd door advocaat Michiel DEWEIRDT met woonplaatskeuze op het kantoor te 8500 Kortrijk, Doorniksewijk 66
Verwerende partij	DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement RUIMTE VLAANDEREN, afdeling Oost-Vlaanderen vertegenwoordigd door advocaat Veerle TOLLENAERE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128
Tussenkomenende partij	de bvba STORM GERAARDSBERGEN vertegenwoordigd door advocaat Jan BOUCKAERT en Stefanie FRANÇOIS met woonplaatskeuze op het kantoor te 1000 Brussel, Loksumstraat 25

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 23 november 2015 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 9 oktober 2015.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomenende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor het bouwen van twee windturbines, twee middenspanningscabines en toegangswegen langsheen de spoorweg lijn 90 op de percelen gelegen te 9500 Geraardsbergen, Jonkersstraat / Jonkheersveld met als kadastrale omschrijving afdeling 2, sectie A, nummers 389K en 389R en afdeling 7, sectie A, nummers 518B, 518C en 519.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkomenende partij verzoekt met een aangetekende brief van 25 februari 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad verleent de tussenkomenende partij met een beschikking van 14 maart 2016 toelating om in de debatten tussen te komen.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in. De tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 20 juni 2017.

Advocaat Michiel DEWEIRDT voert het woord voor de verzoekende partij. Advocaat Klaas DE PAUW loco advocaat Veerle TOLLENAERE voert het woord voor de verwerende partij. Advocaat Bastiaan SCHELSTRAETE loco advocaten Jan BOUCKAERT en Stefanie FRANÇOIS voert het woord voor de tussenkomende partij.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast. De artikelen 37 en 38 DBRC-decreet zijn van toepassing zoals gewijzigd door het decreet van 9 december 2016.

III. FEITEN

1.

De nv STORM DEVELOPMENT, als rechtsvoorganger van de tussenkomende partij, dient op 4 januari 2011 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het agentschap Ruimte en Erfgoed een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“de bouw van 2 windturbines, 2 middenspanningscabines en toegangswegen in agrarisch gebied langsheen de spoorweg lijn 90”*.

De percelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 30 mei 1978 vastgestelde gewestplan ‘Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem’, gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd van 23 januari 2011 tot en met 21 februari 2011, worden 108 bezwaarschriften en een petitie ingediend.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling, brengt op 27 januari 2011 een ongunstig advies uit.

Het agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Archeologie, brengt op 3 februari 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

De Interdepartementale Windwerkgroep brengt op 11 april 2011 een gunstig advies uit.

Op 14 maart 2011 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Geraardsbergen een ongunstig advies.

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het agentschap Ruimte en Erfgoed beslist op 17 mei 2011 een stedenbouwkundige vergunning te verlenen onder voorwaarden.

2.

Onder meer het college van burgemeester en schepenen van de stad Geraardsbergen stelt een beroep in bij de Raad dat strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van deze beslissing (rolnummer 1011/0872/SA/2/0850).

Met een arrest van 30 juni 2015 (nr. A/2015/0403) vernietigt de Raad de vergunning van 17 mei 2011, en beveelt de verwerende partij om een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomenende partij en dit binnen een vervaltermijn van vier maanden te rekenen vanaf de betekening van het arrest. De vernietiging is onder meer als volgt gemotiveerd:

“ ...

2.

Zoals reeds vastgesteld onder punt A blijkt dat de inplanting van windturbines in landschappelijk waardevol agrarisch gebied dus in principe toegelaten is. Het “landschappelijk waardevol” karakter betreft immers een overdruk waarbij het onderliggende bestemmingsvoorschrift, het agrarisch gebied, blijft bestaan en van doorslaggevende aard is.

Uit het voorgaande citaat van het typevoorschriftenbesluit blijkt dat de effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota dienen te worden beschreven en geëvalueerd.

Los van de vraag of bij toepassing van artikel 4.4.9 VCRO, dat formeel – gezien de plaats voorzien in de VCRO – een afwijkingsbepaling is, maar inhoudelijk eigenlijk een wijze van updaten is van de gewestplanvoorschriften om tegemoet te komen aan de hedendaagse planologische actualiteit en noodzakelijkheid, een esthetische toets moet gebeuren in de zin van artikel 15.4.6.1 van het Inrichtingsbesluit (esthetisch criterium op basis van de vrijwaring van de schoonheidswaarde van het landschap) dan wel een esthetische toets op basis van de landschappelijke kwaliteiten (zoals te beschrijven in de lokalisatienota), staat vast dat de verwerende partij als vergunningverlenend bestuursorgaan een formeel motief zal moeten wijden aan de impact en het effect van de inplanting van de windturbines op de bijzondere kwaliteit/ (schoonheids)waarde van het landschappelijk waardevolle gebied waar de windturbines zullen worden ingeplant. [...]

3.

[...]

4.

Uit de bestreden beslissing blijkt niet afdoende dat de ‘mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten’ werden geëvalueerd.

De loutere verwijzing in de bestreden beslissing naar het nabijgelegen industriegebied en het feit dat de windturbines een “markering vormen van de buffer tussen het industriegebied en het natuurgebied” en niet als contrasterend kunnen worden ervaren, kan niet als afdoende evaluatie beschouwd worden van eventuele effecten ten aanzien van landschappelijke kwaliteiten van het gebied waarin de windturbines worden opgericht. Bij de beschrijving van de aanvraag wordt wel de omgeving van de inplantingsplaats beschreven (aanvraag ligt in een gebied “ten noorden begrensd door industriegebied, de spoorlijn, een bufferzone, en woonuitbreidingsgebied. Noordoostelijk ligt de woonkern Schendelbeke. Zuidelijk ligt een natuurgebied (tevens VEN) en de Dender)... Het dichtstbijzijnde woongebied ligt op 270m...) doch, wat betreft het landschappelijk waardevol agrarisch gebied zelf, bevat de bestreden beslissing enkel het gegeven dat het gebied doorsneden wordt door Dammersbeek en dat windturbine 1 voorzien wordt op een

200-tal meter ten zuidwesten van deze beek en windturbine 2 190m ten noorden van deze beek.

De overwegingen in de bestreden beslissing met betrekking tot de in de omgeving bestaande toestand en in het algemeen met betrekking tot de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening, zoals de afstand tot de omringende bebouwing of de beschermenswaardige onroerende goederen, zijn evenwel, in tegenstelling tot wat de tussenkomen partij voorhoudt, geen overwegingen waaruit zou moeten blijken dat de inplanting van de windturbines geen schadelijke gevolgen toebrengt aan de landschappelijke kwaliteiten van het landschappelijke waardevolle agrarische gebied. De uit te voeren 'esthetische toets', ook in kader van artikel 4.4.9 VCRO, is immers een andere toets dan deze van de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening.

Ook de weerlegging van de standpunten inzake het bundelingsprincipe en de lijninfrastructuur kunnen bij de beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten, en dus het esthetisch aspect, niet betrokken worden aangezien de vraag of de geplande windturbines voldoen aan de criteria zoals vooropgesteld in de omzendbrief RO/2006/02 en de vraag naar de vrijwaring van de schoonheidswaarde van het gebied, waarbij de landschappelijke kwaliteiten van dit gebied moeten vooropgesteld en geëvalueerd worden ten aanzien van de impact van de inplanting, duidelijk andere doelstellingen hebben.

In zoverre uit de bestreden beslissing in enigerlei mate zou kunnen afgeleid worden dat er wordt verwezen naar de lokalisatienota zelf, moet vastgesteld worden, los van de vraag of de daarin opgenomen vaststellingen zelf wel afdoende zijn, dat deze nota niet gevoegd wordt bij de bestreden beslissing.

...

3.

Ingevolge dit vernietigingsarrest wordt de procedure hernomen. De verwerende partij beslist op 9 oktober 2015 opnieuw om de stedenbouwkundige vergunning te verlenen. Zij motiveert haar beslissing als volgt:

“ ...

STEDENBOUWKUNDIGE BASISGEVENS UIT DE PLANNEN VAN AANLEG/RUIMTELIJKE. UITVOERINGSPLANNEN

Ligging volgens de plannen van aanleg + bijhorende voorschriften

De aanvraag is volgens het gewestplan AALST - NINOVE - GERAARDSBERGEN – ZOTTEGEM (KB 30/05/1978) gelegen in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied. In deze zone gelden de stedenbouwkundige voorschriften van art. 11.4.1. en 15.4.6.1. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen: [...]

Overeenstemming met dit plan

De aanvraag is in strijd met de geldende voorschriften, want de werken staan niet in functie van agrarische of para-agrarische bedrijvigheid.

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

Art. 4.4.9. §1. [...]

Krachtens de overeenkomstige bepalingen van art. 7.4.13, wordt het bestemmingsvoorschrift 'Agrarische gebieden' (waartoe ook de 'landschappelijk

waardevolle agrarische gebieden' behoren) van de plannen van aanleg, volgens de aldaar aangegeven tabel, geconcordeerd met de categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw'.

Het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw', zoals aangegeven in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (11 april 2008), bepaalt daarbij onder meer: "Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten:

.../...

het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.

Natuurbehoud, landschapszorg en recreatief medegebruik zijn ondergeschikte functies in het agrarisch gebied."

In deze context leveren de desbetreffende decretale bepalingen de principiële rechtsgrond voor de stedenbouwkundige vergunning. De aangevraagde windturbines zijn vergunbaar binnen landschappelijk waardevol agrarisch gebied op grond van artikel 4.4.9 VCRO.

[...]

ANDERE ZONERINGSGEGEVENS

De windturbines worden opgericht in de nabijheid van spoorlijn 90 Aalst-Geraardsbergen. Ten zuidoosten van de windturbines (op een afstand van 250 á 300m) bevindt zich een VEN-gebied: de vallei van de Dender en de Mark.

Het dichtstbij gelegen habitatrichtlijngebied (Bossen van de Vlaamse Ardennen) is gesitueerd op een afstand van ca. 1,6km ten noorden van het projectgebied. Er zijn geen vogelrichtlijngebieden in de nabijheid van het projectgebied.

Windturbine 1 bevindt zich op een afstand van ca. 700m van het als stads- of dorpsgezicht beschermde 'domein rond kasteel van Boelare'.

EXTERNE ADVIEZEN [...]

HET OPENBAAR ONDERZOEK [...]

In toepassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 (en latere wijzigingen) betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot

stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen, is de aanvraag onderworpen aan een openbaar onderzoek.

De aanvraag is verzonden naar de gemeente GERAARDSBERGEN voor de organisatie van het openbaar onderzoek. Het vond plaats van 23/01/2011 tot 21/02/2011.

Er werden 109 bezwaren ingediend.

Deze bezwaren handelen over:

1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling / schending van de goede ruimtelijke ordening.
Bezwaarindieners stellen dat de bouw van twee windturbines in de voorgestelde zone in strijd is met de doelstelling van de decreetgever, met name een duurzame ruimtelijke

ontwikkeling en de vereisten van de goede ruimtelijke ordening. Dit standpunt wordt ingegeven door een reeks subjectieve criteria: zo wordt de inplanting als 'storend' en 'visuele vervuiling' omschreven. Men stelt dat de bufferfunctie van het agrarisch gebied tussen industriegebied en natuurgebied teniet wordt gedaan en dat het industriegebied visueel lijkt uit te breiden richting natuurgebied. Men stelt dat de ruimtelijke kwaliteit van de omliggende zones zal worden aangetast omdat het projectgebied relatief beperkt is.

2. Er zijn voldoende alternatieven voor duurzame energieproductie. Andere methodes om groene energie op te wekken zouden beter geschikt zijn om de Vlaamse doelstelling m.b.t. hernieuwbare energie te verwezenlijken; windturbines in een dichtbevolkt gebied belasten het landschap te zwaar.
3. Bezwaarindieners stellen dat de aanvraag niet voldoet aan het fundamenteel uitgangsprincipe van 'ruimtelijke bundeling'. Het aangrenzende bedrijventerrein wordt niet ervaren als een 'grootschalig' bedrijventerrein.
4. Negatieve impact op wonen (buurtbetrokkenheid, geluidsimpact, medische risico's, slagschaduw, veiligheid, waardevermindering, te realiseren woonwijk)
5. Negatieve impact op bedrijvigheid (betrokkenheid bedrijven, nabijheid Seveso-bedrijf, geluidshinder, waardevermindering, horeca & recreatie)
6. Negatief effect op het landschap (beschermingen in de omgeving, zicht van op de Oudenberg)
7. Negatieve impact op omliggende natuur (avifauna, bijen, VEN-gebied)
8. Inplanting algemeen (onnauwkeurigheden & twijfels technische gegevens over o.a. geluid, coördinaten, ...)
9. Er worden een aantal technische bedenkingen inzake rendement geformuleerd.

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen worden volgende standpunten hieromtrent ingenomen:

1. In de omzendbrief R0/2014/02 'Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines' wordt vermeld: 'Duurzaamheid vormt dus een onderdeel van de goede ruimtelijke ordening. Ook het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen gaat uit van duurzaamheid. Het komt er bijgevolg op aan de vraag naar locaties voor de oprichting van windturbines te verzoenen met de vraag naar een kwaliteitsvolle ruimtelijke ordening. Eén van de basisdoelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is het behoud en waar mogelijk de versterking van het buitengebied. De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten is vervat in het bundelings- en optimalisatieprincipe. Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in en bij de als prioritaire zoekgebieden omschreven industriegebieden, grootschalige bedrijventerreinen en economische poorten (zoals bijvoorbeeld (zee)havengebieden). Anderzijds kunnen projecten ruimtelijk verantwoord geacht worden als zij wantakken bij voldoende markant-in het landschap voorkomende lijninfrastructuren. Gelet op de aansluiting van het project bij het industriegebied van Schendelbeke (het grootste van Geraardsbergen), onmiddellijk ten noorden van de spoorlijn 90, de bescheiden impact op de landschappelijke kwaliteiten van het betrokken landschappelijk waardevol agrarisch gebied en het feit dat de windturbines in hoogte vrij beperkt zijn, kan hier gesproken worden van een kwaliteitsvolle ruimtelijke ordening (zie ook verder bij de rubrieken 'Beoordeling van de impact op het landschappelijk waardevol agrarisch gebied' en 'Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening'). Op basis van deze overwegingen wordt aangetoond dat de inplanting niet storend is en er geen sprake is van visuele vervuiling; de windturbines sluiten onmiddellijk aan bij een

grootschalig industriegebied en fungeren als markering van de grens daarvan. Dit bezwaar is ongegrond.

- 2. Dit bezwaar is niet gebaseerd op ruimtelijke motieven die betrekking hebben op de voorliggende aanvraag. Het is bovendien aan de aanvrager om het voorwerp van de aanvraag te bepalen. Dit bezwaar wordt dan ook ongegrond bevonden.*
- 3. Gelet op de inplanting van de windturbines op ca. 90m, resp. 115m ten zuidoosten van de spoorlijn, die als grenslijn fungeert van het noordelijk gelegen industriegebied, kan er bezwaarlijk gesteld worden dat er geen bundeling is met het industriegebied. De totale oppervlakte van de industriezone bedraagt meer dan 60 ha, wat op Vlaamse schaal kan bestempeld worden als een grootschalig bedrijventerrein. Los van de bundeling met het bedrijventerrein is er bovendien ook nog de lijninfrastructuur van de spoorweg waarmee gebundeld wordt. Dit bezwaar is ongegrond.*
- 4. Vermits de aanvraag werd ingediend op 04/01/2011, werd in de lokalisatienota rekening gehouden met de normen die vooropgesteld werden in de omzendbrief R0/2006/02. Uiteraard moet het project op vandaag voldoen aan de actueel geldende normen (afdeling 5.20.5 Vlare II).
Inmiddels werd in het kader van de lopende milieuvergunningsprocedure (zie historiek) aangetoond dat kan voldaan worden aan de huidige Vlare-normering.
In het kader van de beoordeling van de ruimtelijke bezwaren kan derhalve gesteld worden dat de mogelijke hinder voor de omgeving ingevolge de bouw van de windturbines tot een aanvaardbaar niveau kan beperkt worden; ter zake wordt in de vergunning een voorwaarde opgelegd.*

Aangezien het project zal kunnen voldoen aan de geldende Vlare-normen en geluidshinder en slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt, zo nodig mits het nemen van bepaalde maatregelen (o.m. het voorzien van een automatische standstill-module), mag er ook vanuit gegaan worden dat de nodige garanties voorhanden zijn m.b.t. de impact op de gezondheid van omwonenden of gebruikers van naburige terreinen.

De aanvrager liet een studiebureau de veiligheidssituatie onderzoeken, rekening houdend met de SEVESO-installaties in de omgeving. Uit deze studie bleek dat de veiligheidsrisico's tot een aanvaardbaar niveau beperkt kunnen worden als de ashoogte beperkt wordt tot 85m.

De mogelijke waardevermindering van woningen en bedrijfsgebouwen is geen stedenbouwkundig argument.

Met de gedetailleerde invulling van een nieuwe woonwijk, waarvoor pas in 2014 een verkavelingsvergunning werd- bekomen, kon op het ogenblik van de aanvraag uiteraard geen rekening gehouden worden. Bij de aanvraag werd echter wel degelijk rekening gehouden met naburige woongebieden in de ruime zin, los van de concrete invulling in de betrokken gebieden. Uit de voorwaardelijk gunstige adviezen van 29/07/2015 van de afdeling Milieuvergunningen en van 04/08/2015 van de GMVC blijkt dat kan voldaan worden aan de actueel geldende Vlare-normen.

Het bezwaar is ongegrond, minstens kan gesteld worden dat voor zover het gedeeltelijk gegrond zou zijn, er kan aan tegemoet gekomen worden door de nodige voorwaarden op te leggen.

5. *De negatieve impact op het bedrijventerrein heeft o.a. betrekking op de aanwezige bedrijfswoningen die een zelfde hinder ondervinden als de residentiële woningen in de omgeving. De geluidsnormen voor woningen op bedrijventerreinen zijn echter een stuk soepeler dan voor woningen in woongebied, zodat het geluid van de windturbines deze grenswaarden niet zullen overschrijden. Bij de geluidsstudie werden niettemin 2 woningen uit het industriegebied opgenomen. Zoals reeds gesteld, werd inmiddels in het kader van de lopende milieuvergunningsprocedure (zie historiek) aangetoond dat kan voldaan worden aan de huidige Vlare-normering.*
Er werden geen bezwaren ingediend waaruit zou kunnen blijken dat de uitbatingsmogelijkheden op het bedrijventerrein onaanvaardbaar worden beperkt. Het gevaar voor bijenpopulaties is eerder speculatief en wordt niet verder aangetoond; bijen zijn overigens vooral actief op maximum enkele tientallen meters boven de grond. De hinder voor horeca-exploitaties in de woonkern van Schendelbeke zal niet noemenswaardig toenemen, gelet op de afstand tot het project en het achtergrondlawaai in een woonkern. Ook de impact op ruiters (en paarden) wordt niet verder aangetoond; tot op vandaag zijn er geen aanwijzingen m.b.t. ontoelaatbare effecten. Dit bezwaar is ongegrond, minstens kan gesteld worden dat voor zover het gedeeltelijk gegrond zou zijn, er kan aan tegemoet gekomen worden door de nodige voorwaarden op te leggen.
6. *Uit het advies van de Interdepartementale Windwerkgroep blijkt dat het enige landschappelijke bezwaar tegen de inplanting van de turbines voortspuit uit het feit dat de aanvraag niet zou voldoen aan de definitie van 'cluster' zoals opgenomen in de omzendbrief (3 windturbines). Deze keuze om af te wijken van de omzendbrief wordt echter omstandig gemotiveerd, waarbij wordt gewezen op de voldoende bundeling met de spoorinfrastructuur en de industriezone en het feit dat de impact van de 2 gevraagde turbines kleiner is dan van het onderzochte project met 3 windturbines, terwijl een groter rendement kan bekomen worden (optimalisatieprincipe).*
De beschermde Oudenbergsite en de Baronie van Boelare liggen te ver van het projectgebied om te kunnen spreken van hinder of schade aan de historische waarde van de beschermingen. Het agentschap Onroerend Erfgoed is vertegenwoordigd in de Interdepartementale Windwerkgroep en uitte daar geen fundamentele bezwaren tegen de aanvraag.
Dit bezwaar is ongegrond.
7. *Het agentschap voor Natuur en Bos is vertegenwoordigd in de Interdepartementale Windwerkgroep en uitte daar geen fundamentele bezwaren tegen de aanvraag. Er wordt ingevolge het aangevraagde geen significante negatieve impact op de natuur en avifauna verwacht. Eenzelfde vaststelling geldt voor het nabijgelegen VEN-gebied. De specifieke bescherming van het VEN-gebied heeft betrekking op het afgebakende gebied zelf en waaiert niet onbeperkt uit over de omliggende zones.*
8. *Algemeen wordt opgemerkt dat de meer noordelijke en westelijke delen van Vlaanderen beter geschikt zijn voor de inplanting van windturbines. Andere gebieden worden daardoor echter niet uitgesloten. Het betrokken gebied werd bovendien in het provinciaal beleidskader m.b.t. windturbines van de provincie Oost-Vlaanderen weerhouden als potentiële inplantingsplaats.*
De aangehaalde onnauwkeurigheden zijn als volgt te nuanceren:
- De 250m buffer uit de omzendbrief geldt enkel ten opzichte van woningen
- De omgevingsanalyse (natuurtoets, advies IVVVVG, ...) geeft aan dat de afstand tot het VEN voldoende is.

- Het verschil in Lambertcoördinaten voor eenzelfde woning is een gevolg van de nauwkeurigheid van de gebruikte coördinaten, maar beïnvloed de resultaten van de lokalisatienota niet op een relevante manier (en evenmin op een consequent voordelige manier voor de aanvrager). Deze studies hebben overigens niet de ambitie geluids- en slagschaduwinder tot op de meter exact te berekenen, maar zijn indicatief.

- De geluidscontouren bij de vergelijkende studie tussen een opstelling met 2 of 3 windturbines werden gegenereerd met een erkend computerprogramma, Windpro. Uit de berekeningen volgens dit programma volgt dat de geluidscontouren voor Schendelbeke quasi gelijk blijven bij de 2 onderzochte opstellingen met 3, resp. 2 windturbines. Er zijn geen (concrete) aanwijzingen dat deze resultaten niet correct zouden zijn.

Dit bezwaar is ongegrond.

9. Dit bezwaar is niet gebaseerd op ruimtelijke motieven die betrekking hebben op de voorliggende aanvraag en wordt bijgevolg niet weerhouden.

Besluit:

De ingediende bezwaren zijn voor het grootste deel ongegrond, minstens kan gesteld worden dat voor zover enkele bezwaren deels gegrond zou zijn, er kan aan tegemoet gekomen worden door de nodige voorwaarden op te leggen. [...]

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/20.06) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

Het voorliggende project heeft een beperkte oppervlakte en ligt niet in overstromingsgevoelig gebied, zodat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat geen schadelijk effect wordt veroorzaakt.

PROJECT-M.E.R.-SCREENING

De aanvraag valt niet onder de projecten van bijlage 1 van het MER-besluit waarvoor een project-MER moet worden opgesteld of van bijlage II waarvoor een gemotiveerde ontheffing kan aangevraagd worden. De aanvraag valt wel onder de projecten, vermeld in bijlage III van voormeld besluit, meer bepaald in rubriek 3. a) industriële installaties voor de productie van elektriciteit.

Bespreking

Het inplanten van de 2 windturbines in het agrarisch gebied heeft geen noemenswaardige invloed op het bodemgebruik (voor de land- en tuinbouw). Het agrarisch gebruik van de landbouwgronden wordt door de turbines nauwelijks beperkt gelet op de beperkte oppervlakte-inname.

De projectsite bevindt zich niet in een relictzone, een ankerplaats of een beschermd landschap. De meest nabije relictzone (Dendervallei) bevindt zich op ca. 200m ten zuiden; de dichtstbij gelegen ankerplaats (Oudenberg) bevindt zich ten zuiden op ca. 1,2km. Windturbine 1 bevindt zich op een afstand van ca. 700m van het als stads- of dorpsgezicht beschermde 'domein rond kasteel van Boelare. Gelet op de ruime afstand kan in alle

redelijkheid aangenomen worden dat er geen relevante effecten zullen zijn op ankerplaatsen en beschermde sites.

Ten zuidoosten van de windturbines (op een afstand van 250 à 300m) bevindt zich een VEN-gebied: de vallei van de Dender en de Mark.

Het dichtstbij gelegen habitatrichtlijngebied (Bossen van de Vlaamse Ardennen) is gesitueerd op een afstand van ca. 1,6km ten noorden van het projectgebied. Er zijn geen vogelrichtlijngebieden in de nabijheid van het projectgebied.

Uit de bij de aanvraag gevoegde natuurtoets blijkt dat het project geen significante negatieve impact zal hebben op de natuurwaarden in de omgeving; het agentschap voor Natuur en Bos heeft de conclusies van deze studie onderschreven.

Uit onderzoek naar de veiligheidsaspecten volgt dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de directe risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevarenbronnen- aanvaardbaar of verwaarloosbaar zijn.

Bijgevolg kan uit bovenstaande geconcludeerd worden dat er voor dit project geen aanzienlijke milieugevolgen te verwachten zijn. In die omstandigheden kan dan ook besloten worden dat de opmaak van een milieueffectenrapport zich in casu niet opdringt.

Besluit:

De milieugevolgen van de aanvraag kunnen voldoende ingeschat worden. Deze effecten zijn verwaarloosbaar, minstens zeer beperkt en zijn hoe dan ook louter lokaal van aard.

De opmaak van een project-MER is niet nodig.

BEOORDELING VAN DE IMPACT OP HET LANDSCHAPPELIJK WAARDEVOL AGRARISCH GEBIED

In art. 15.4.6.1. van voormeld KB van 28 december 1972 wordt gesteld: 'De landschappelijk waardevolle gebieden zijn gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen.

In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen.'

Ook moeten, ingevolge de toepassing van art. 4.4.9 VCRO en het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw', de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten geëvalueerd worden.

Uit de voorgaande beschrijving blijkt dat het ingesloten, langwerpig landschappelijk waardevol agrarisch gebied (ca. 55 ha) een maximale lengte heeft van ca. 1600m, terwijl de gemiddelde breedte ca. 300m bedraagt. Het gebied wordt zuidelijk begrensd door het voor het grootste gedeelte bebost natuurgebied ten noorden van de Dender. Oostelijk is het begrensd door een klein woongebied met landelijk karakter en het woongebied van de gemeente Schendelbeke.

Langs de Turfstraat in het landschappelijk waardevol agrarisch gebied staan een aantal zonevreemde woningen. Langs de Jonkersstraat komt een landbouwbedrijf voor, waarvan de infrastructuur reikt tot in dit agrarisch gebied. In het oostelijk deel van dit LWAG, waar de bewoning aan paalt, komen diverse bomenrijen voor. In het westelijke deel staat slechts hier en daar een boom langs en ten noorden van de Dammersbeek (met o.m. een bomenrij vanaf de Turfstraat).

De landbouwinvulling bestaat uit weiden en akkers. Door dit gebied lopen, behoudens de Dammersbeek, enkele veldwegen.

Grootschalige open en homogene landschappen komen in het gebied dus niet voor; het zicht vanuit de oostelijke (bebouwde) rand van het gebied wordt in ruime mate beperkt door

de aanwezige struiken en bomenrijen; in het westelijk deel vormen het industriegebied en de spoorlijn op vandaag reeds het decor voor elke zichtlijn vanuit het zuiden.

Het gedeelte van het gebied waarin de windturbines ingeplant worden, vertoont omwille van zijn bescheiden omvang, de invulling met akkerland en weiden en de zeer bescheiden aanwezigheid van door met bomen of laagstammig groen begroeide randen, geen uitgesproken landschappelijke waarden. Door hun inplanting, direct aansluitend bij de spoorlijn en het industriegebied, geven de beide windturbines een duidelijke structuur aan het aanwezige landschap, dat mede bepaald wordt door het industriegebied (dat vanuit het LWAG oogt als een amalgaan van verschillende grootschalige gebouwen en constructies). De windturbines fungeren op die manier als een markering van de grens van het industriegebied; zij kunnen dus als een structurerend merkteken in het landschap worden omschreven. De impact op de landschappelijke waarden van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied is eerder beperkt, omdat een windturbinemast een zeer slanke constructie is die in het landschap als eerder naaldvormig wordt ervaren en daardoor slechts beperkt ingrijpt op de bestaande beleving van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Het gaat hier om 2 traag draaiende driewiekers die een rustig beeld opleveren en die overigens eerder bescheiden afmetingen vertonen (m.n. tiphoogte van 135 m); de 'grote' windturbines van vandaag hebben maximale tiphoogtes van 200m.

Er treedt bovendien geen interferentie op met andere windturbineparken.

Het inplanten van 2 windturbines in dit deel van het LWA-gebied, onmiddellijk aansluitend bij de bestaande spoorlijn en het uitgestrekt industriegebied van Schendelbeke heeft in die omstandigheden dan ook een beperkte impact op de schoonheidswaarde van het betrokken landschap.

Het is uiteraard zo dat er weinig landschappen zijn, buiten de (juist omwille van hun bestemming) reeds zwaar door soms zeer grootschalige bebouwing en constructies aangetaste industrie- en havengerelateerde gebieden, die niet op één of andere manier beïnvloed worden door de inplanting van windturbines.

Vanuit de redenering dat elke impact op het landschap als een ontoelaatbare schade beschouwd wordt, zouden er dan ook buiten voormelde zones geen windturbines kunnen toegestaan worden. De realiteit is evenwel dat ook in andere landschappen, die juist door de reeds aanwezige impact van een aantal harde infrastructuren aangetast zijn, een bundeling kan gerealiseerd worden om te komen tot een nieuw landschap dat de aanwezige kenmerken van het oorspronkelijke landschap, de reeds toegevoegde infrastructuren (een autosnelweg, op- en afrittencomplex, overbrugging door lokale wegenis, HS-leidingen, een spoorlijn, een industriegebied ...) combineert met een cluster van windturbines.

Dergelijke vrij nieuwe 'energielandschappen' zijn, vanuit de bevoegdheid en de bezorgdheid van de Vlaamse overheid om het aandeel van groene energievoorzieningen relevant op te drijven, op vandaag overigens een noodzaak. Op tientallen zorgvuldig geselecteerde locaties in Vlaanderen werd reeds het bestaansrecht van deze landschappen aangetoond, zonder dat daardoor een ontoelaatbare landschappelijke impact werd veroorzaakt, juist omdat voormelde clustering en bundeling met grootschalige infrastructuren werden nagestreefd.

Door het voorzien van windturbines wordt op die manier een nieuw landschap gecreëerd, zonder dat de bestaande specifieke landschappelijke elementen worden vernietigd dan wel essentieel worden aangetast of dat bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen en opties worden

uitgesloten. Het feit dat traag draaiende driewiekers worden voorzien, voorkomt ook een verstoring van de rust van het landschap.

De voorziene windturbines zijn door hun hoogte (hoewel beperkt in vergelijking met de gebruikelijke hoogte van windturbines) van een andere orde dan de bestaande landschapselementen. De voorziene windturbines worden, teneinde enige verstoring van het landschap tot een aanvaardbaar niveau te beperken, geassocieerd met de aanwezige spoorlijn en vooral met het grootschalig industriegebied van Schendelbeke.

De afstand tot het industriegebied is kleiner dan de maximale tiphoogte van de windturbines; zodat er een duidelijke bundeling is met dit industriegebied. Het beeld van en het zicht op het industriegebied wordt aangevuld met een zicht op een onderdeel van de hedendaagse groene energieproductie, zoals reeds terug te vinden in of in de directe nabijheid van meerdere industriegebieden in Vlaanderen.

Het mag duidelijk zijn dat 'landschappen' in de loop der tijden mee geëvolueerd zijn ingevolge de behoeften en technologische ontwikkeling van de 'gebruikers' ervan. Autosnelwegen met aanhorigheden zoals op- en afritten, overbruggingen, verlichtingsmasten, GSM-masten, vrij grootschalige verkeerssignalisatie zijn sinds lang vergroeid met onze kijk op de 'aanpalende' landschappen, net zoals HS-lijnen. Ook industriegebieden met hun diverse industriële gebouwen en constructies zijn vaak zichtbaar vanaf transportassen, maar ook vanaf de randen van woongebieden. Op vandaag maken daar steeds vaker ook windturbines deel van uit.

Dat de inplanting van windturbines in beschermd landschap of erfgoedlandschap moeilijk kan verantwoord worden, hoeft geen betoog. Maar binnen andere landschappen met vrij beperkte zichtlijnen vanaf of naar grootschalige infrastructuren of naar omliggende, soms dicht bebouwde, woonomgevingen (waar juist om milieutechnische redenen de nodige afstand bewaard wordt), maar waar de eigenlijke bestemming en het gebruik van de betrokken gebieden niet worden geschaad, kan niet automatisch gesteld worden dat ontoelaatbare schade wordt aangebracht aan de landschappelijke waarden van het gebied, noch dat de goede ruimtelijke ordening hierdoor in het gedrang zou gebracht worden.

Op basis van voorgaande overwegingen kan gesteld worden dat het project een beperkte impact heeft op de kwaliteit en de schoonheidswaarde van het betrokken landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Of deze impact als positief dan wel als negatief wordt ervaren, betreft een subjectieve beoordeling. Alleszins moet worden vastgesteld dat enige impact aanvaardbaar is.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Windenergie is één van de noodzakelijke opties om de bindende Europese doelstelling voor België (een aandeel van 13% hernieuwbare energie in het energieverbruik) te halen, alsook om de doelstelling te behalen die geformuleerd is in het Vlaams Energiedecreet, om tegen 2020 20,5% van de certificaat-plichtige elektriciteitsleveringen uit hernieuwbare energiebronnen te halen.

In het kader van het Energiedecreet stelt de Vlaamse Regering voor elk jaar een bruto binnenlandse groene stroomproductie voorop en legt ze indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron vast die erop gericht zijn de vooropgestelde bruto binnenlandse groene stroomproductie te bereiken. Op 31 januari 2014 heeft de Vlaamse Regering subdoelstellingen tot 2020 vastgelegd. Voor windenergie komen deze doelstellingen overeen met een jaarlijks bijkomend vermogen aan windturbines van 80 MW van 2014 tot 2020 en een productietoename tot 2094 GWh in 2020.

De elektriciteitsproductie via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen.

Artikel 4.3.2, §2 VCRO bepaalt het volgende: [...]

Artikel 1.1.4 van de VCRO stelt: [...]

De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten is vervat in het bundelings- en optimalisatieprincipe. Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines en dus ook windmeetmasten in en bij de als prioritaire zoekgebieden omschreven industriegebieden, zijnde grootschalige bedrijventerreinen en economische poorten zoals bijvoorbeeld (zee)havengebieden. Anderzijds kunnen projecten ruimtelijk verantwoord geacht worden als zij aantakken bij voldoende markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuren.

De turbines hebben een ashoogte van 85m en een rotordiameter van 100m. Met een maximale tiphoogte van 135m betreft het eerder bescheiden windturbines; op vandaag worden meestal windturbines gebouwd met tiphoogtes tussen 150m en 200m.

De grens tussen het aanpalende industriegebied (het grootste op het grondgebied van Geraardsbergen) en het LWAG waarin de windturbines opgericht worden, wordt gevormd door de spoorlijn 90 Aalst-Geraardsbergen, bestaande uit 2 sporen, die er omwille van het omliggende licht golvende landschap deels in ophoging ligt.

Op het industriegebied te Schendelbeke bevinden zich ca. 60 bedrijven; dit gebied is gelegen tussen de N42 Geraardsbergen-Gent en de N45 Aalst-Brussel. Het heeft een oppervlakte van meer dan 60 ha. Het industriegebied sluit zuidelijk, ter hoogte van de N42 Astridlaan en de voormelde spoorlijn, quasi onmiddellijk aan bij het stedelijk gebied van Geraardsbergen. Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied en het industriegebied worden doorsneden door de Dammersbeek.

Het betreft hier geen op zich staand kleinschalig industriegebied in een open agrarische omgeving. Samen met de spoorlijn is zij, door de grootschalige gebiedseigen infrastructuur, een duidelijk markant gegeven in het landschap, dat daardoor samen met de spoorlijn als drager kan fungeren voor het aantakken van windturbines.

Beide windturbines worden ingeplant ten zuiden van de Jonkersstraat. Windturbine 1 wordt voorzien 115m ten zuidoosten van de spoorlijn. Windturbine 2 zal ingeplant worden op een 90-tal meter ten zuidoosten van de spoorlijn. Gezien de korte afstanden ten opzichte van de beeldbepalende elementen in het landschap is voldaan aan het bundelingsprincipe. Gelet op de beperkte beschikbare oppervlakte binnen het betrokken gebied en de onderling vereiste minimale afstanden tussen de windturbines (windvang maximaal vermijgend), zijn meer windturbines hier niet mogelijk. Aan het optimalisatieprincipe is bijgevolg eveneens voldaan.

Het ingesloten kleine langwerpige landschappelijk waardevol agrarisch gebied heeft een oppervlakte van ongeveer 55 ha; de maximale lengte bedraagt ca. 1600m, terwijl de gemiddelde breedte ca. 300m bedraagt. Het gebied wordt zuidelijk begrensd door het voor het grootste gedeelte bebost natuurgebied ter hoogte van de Dender. Oostelijk is het begrensd door een klein woongebied met landelijk karakter en het woongebied van de gemeente Schendelbeke.

Langs de Turfstraat staan in het landschappelijk waardevol agrarisch gebied een aantal zonevreemde woningen. Langs de Jonkersstraat bevindt zich een landbouwbedrijf waarvan de infrastructuur reikt tot in dit agrarisch gebied. In het oostelijk deel van het LWA-gebied, waar de meeste bewoning aan paalt, komen diverse bomenrijen voor. In het westelijke deel staat slechts hier en daar een boom. De landbouwinvulling bestaat uit weiden en akkers. Door dit gebied lopen een aantal veldwegen, evenals de Dammersbeek. Het betrokken gebied vertoont omwille van zijn bescheiden omvang en de opeenvolging van akkerland en

weiden, in veel gevallen niet van elkaar gescheiden door met bomen of laagstammig groen begroeide randen, geen bijzondere landschappelijke waarde. Het inplanten van 2 windturbines in dit deel van het LWAG, onmiddellijk aansluitend bij de bestaande spoorlijn en het uitgestrekt industriegebied van Schendelbeke heeft in die omstandigheden dan ook een beperkte impact op de schoonheidswaarde van het betrokken landschap.

Het betreft hier een klein agrarisch gebied. Grootschalige open en homogene landschappen met vrije zichten zijn hier niet aanwezig. Zoals reeds vermeld, wordt het zicht vanuit de oostelijke (bebouwde) rand van het gebied beperkt door de aanwezige bomenrijen; in het westelijk deel vormt het industriegebied op vandaag reeds het decor voor elke zichtlijn vanuit het zuiden. De windturbines staan aan de rand van het gebied en brengen, gezien de geringe footprint, noch de bestemming, noch het efficiënt landbouwgebruik in het gedrang.

De beide windturbines geven een duidelijke structuur aan het landschap, mede bepaald door het industriegebied (dat vanuit het landschappelijk waardevol agrarisch gebied oogt als een amalgaan van verschillende grootschalige gebouwen en constructies) en kunnen beschouwd worden als markering van de grens van het industriegebied.

Zij kunnen als een attractief structurerend merkteken in het landschap worden omschreven. De impact is bescheiden, omdat een windturbinemast een zeer slanke constructie is die in het landschap als eerder naaldvormig wordt ervaren en daardoor minder ingrijpend is dan grootschalige bebouwing.

Het gaat om 2 traagdraaiende driewiekers die een rustig beeld opleveren.

Er treedt ook geen interferentie op met andere windturbineparken.

M.b.t. deze aanvraag werden (voorwaardelijk) gunstige adviezen uitgebracht door Onroerend Erfgoed (vakgebied archeologie), Infrabel, het Directoraat-generaal Luchtvaart en de Interdepartementale Windwerkgroep.

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar treedt deze adviezen bij en maakt zich de motivering en conclusies eigen; de geformuleerde voorwaarden worden opgenomen bij deze beslissing en de aandachtspunten worden ter kennis gebracht van de aanvrager.

Op 27/01/2011 bracht Duurzame Landbouwontwikkeling Oost-Vlaanderen een ongunstig advies uit. In het advies wordt gesteld dat het aan de overkant van de spoorweg gelegen industriegebied beter geschikt is voor de inplanting van windturbines.

Aangezien in de lokalisatienota (p. 31) op een voldoende manier wordt aangetoond dat het betrokken industrieterrein niet in aanmerking komt voor de inplanting van windturbines en omwille van de minimale impact van de beide windturbines op de algemene bestemming en het efficiënt bodemgebruik in het gebied, kan dit advies niet bijgetreden worden.

Op 22/03/2011 bracht het college van burgemeester en schepenen van Geraardsbergen een ongunstig advies uit over de aanvraag, voornamelijk wegens de impact op de landschappelijke beleving en omwille van de talrijke bezwaarschriften. Er wordt onder meer gesteld: "In de nabijheid is immers geen infrastructuur aanwezig is met belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact. Daardoor worden de 2 windturbines in dergelijke landelijke omgeving als contrasterend gekarakteriseerd. Ze werken schaalverkleinend, vergroten de meetbaarheid van het landschap en tasten de weidsheid en openheid aan.

In dit advies wordt voorbij gegaan aan een aantal feitelijke gegevens die ook in de voorgaande overwegingen reeds toegelicht werden:

- het betrokken LWAG is eerder beperkt in oppervlakte; het betreft een vrij bescheiden gebied met een maximale lengte van ca. 1600m en een gemiddelde breedte van ca. 300m
- het betreft dus geenszins een ruim en grootschalig open landelijk gebied waar sprake kan zijn van weidse en onbelemmerde zichten; dit gebied wordt voor een groot deel begrensd door industriegebied en woongebied (met een landelijk karakter) in de zone waar de windturbines ingeplant worden grenst het LWAG aan industriegebied, met spoorlijn 90 als scheidingslijn; in het industriegebied bevinden zich talrijke loodsen en constructies die duidelijk zichtbaar zijn vanuit het LWAG, net als de spoorweg en de diverse portieken voor de bovenleidingen. Dit zijn beeldbepalende elementen die reeds, de 'achtergrond' vormen voor een groot deel van de zichtlijn vanuit het gebied en waarbij de windturbines onmiddellijk aansluiten, er kan dan ook niet gesteld worden dat het project de weidsheid en openheid van het landschap aantast.

Tijdens het openbaar onderzoek werden 109 bezwaren ingediend. Deze bezwaren zijn voor het grootste deel ongegrond, minstens kan gesteld worden dat voor zover enkele bezwaren deels gegrond zouden zijn, er kan aan tegemoet gekomen worden door de nodige voorwaarden op te leggen.

Omwille van voormelde vaststellingen kan het advies van het college niet bijgetreden worden.

Uit de voorgaande overwegingen volgt dat het voorgelegde project in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening;

dat de ruimtelijke draagkracht van het betrokken gebied niet overschreden wordt en dat er geen relevante impact is op de schoonheidswaarde van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied; dat de windturbines omwille van hun inplanting aan de rand van het gebied en gezien hun geringe footprint, noch de realisatie van de algemene bestemming, noch het efficiënt landbouwgebruik van het gebied in het gedrang brengen;

dat de aanvraag in aanmerking komt voor vergunning met toepassing van art. 4.4.9 VCRO mits naleving van de hierna vermelde voorwaarden.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag komt in aanmerking voor vergunning, mits naleving van de hierna vermelde voorwaarden.

BIJGEVOLG WORDT OP 09-10-2015 HET VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

1° het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de werkzaamheden of handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen;

2° de volgende voorwaarden na te leven:

- de voorwaarden, geformuleerd in het advies van Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen (archeologie)
- de gerealiseerde windturbines moeten steeds voldoen aan de geldende Vlaremnormering
- indien de windturbines niet meer operationeel zijn, dienen ze ontmanteld te worden en dienen de terreinen in hun oorspronkelijke staat hersteld te worden

- *de bij de beslissing van 17 mei 2011 geïmplementeerde plannen blijven onverminderd van toepassing*

3° de volgende aandachtspunten worden ter kennis gebracht van de aanvrager:

- *de instructies die opgenomen zijn in het advies van het Directoraat-generaal Luchtvaart.
[...]*

Dit is de bestreden beslissing.

4.

Het College van Burgemeester en Schepenen van de stad GERAARSBERGEN vordert met een aangetekende brief van 25 november 2015 eveneens de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de bestreden beslissing. Deze zaak is bij de Raad gekend onder het rolnummer 1516/RvVb/0169/SA. De vordering tot schorsing werd bij arrest van de Raad van 26 april 2016 (nummer RvVb/S/1516/0996) verworpen omdat het college niet op de zitting van 12 april 2016 verschenen, noch vertegenwoordigd was.

5.

De milieuvergunning voor de exploitatie van de betreffende windturbines werd door de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen verleend op 14 juli 2011. Hiertegen werd beroep aangetekend bij de bevoegde minister die met een besluit van 3 juli 2013 het beroep gedeeltelijk inwilligde en de vergunningsvoorwaarden wijzigde wat betreft de slagschaduw, veiligheid en geluid. Tegen deze afgeleverde milieuvergunning werd een schorsings- en vernietigingsberoep ingediend bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak. De schorsingsvordering werd bij arrest van 27 maart 2014 (nummer 226.897) verworpen en bij arrest van 11 juni 2015 (nummer 231.520) werd de verleende milieuvergunning vernietigd.

Bij ministerieel besluit van 19 november 2015 verleende de bevoegde minister, na een voorwaardelijk gunstig advies van de gewestelijke milieuvergunningscommissie (GMVC), de milieuvergunning opnieuw, evenwel na het gedeeltelijk gegrond verklaren van de beroepen ingesteld door onder meer de verzoekende partij. Tegen deze milieuvergunning werd inmiddels ook een vernietigingsberoep bij de Raad van State ingesteld, een beroep dat op heden nog hangende is.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij roept de schending in van artikel 4.4.9 VCRO, artikelen 11.4.1 en 15.4.6.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna: Inrichtingsbesluit), de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet), en van een aantal algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het materieel motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partij argumenteert dat de vergunningverlenende overheid voor projecten gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied (hierna: LWAG) er toe gehouden is de aanvraag aan de gewestplanbestemming te toetsen. De afwijkmogelijkheid op grond van artikel 4.4.9 VCRO belet volgens de verzoekende partij niet dat voor de beoordeling van aanvragen in LWAG moet worden nagegaan of de schoonheidswaarde van het landschap niet in het gedrang wordt gebracht. Het besluit van de Vlaamse regering van 11 april 2008 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (hierna: Typevoorschriftenbesluit) vereist dat de effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en geëvalueerd.

De verzoekende partij stelt dat de vergunningsbeslissing in dat opzicht gemotiveerd zijn en dat ruime aandacht moet besteed worden aan de esthetische toets. De lokalisatienota is volgens de verzoekende partij echter nietszeggend over de impact op het LWAG. Over het gebied zelf wordt niets gezegd, enkel over de naastliggende spoorlijn en het industriegebied. Volgens de verzoekende partij had de verwerende partij de vergunning alvast moeten weigeren omdat de tussenkomende partij de impact op het LWAG onvoldoende onderzocht heeft. Er kan geen vergunning worden verleend op basis van een gebrekkige lokalisatienota. Zij voegt er nog aan toe dat, voor zover uit de bestreden beslissing moet worden afgeleid dat er wordt verwezen naar de lokalisatienota, er moet worden vastgesteld dat deze niet aan de bestreden beslissing gevoegd wordt.

De beschouwingen in de herstelbeslissing na het arrest van de Raad zijn volgens de verzoekende partij niet voldoende en zelfs tegenstrijdig om de impact van de turbines op het landschap te verantwoorden. De verzoekende partij ziet niet in hoe voor de inplanting van twee windturbines ten zuiden van het industriegebied, met een masthoogte van 85 meter en een tiphoogte van 135 meter, er geen significant negatieve invloed op de landschappelijke waarde van het gebied zou kunnen verwacht worden. Dat het gebied een 'bescheiden' omvang heeft is correct, maar samen met het natuurgebied in het zuiden vormt het een belangrijk aaneengesloten gebied waar natuur- en landschapsbescherming een belangrijk gegeven is. Net door deze 'bescheiden' omvang is de impact zeer groot. Het hoeft volgens de verzoekende partij geen betoog dat een constructie van 135 meter hoog een esthetische impact heeft op een gebied met een breedte van slechts 300 meter. Ook kleine stukken LWAG verdienen volgens haar bescherming.

De verzoekende partij betwist ook de stelling dat de windturbines zouden aansluiten bij een industriegebied en bij lijninfrastructuur, terwijl de link met het natuurgebied ten zuiden niet wordt gemaakt. Zij stelt dat de 'bundeling' met de spoorlijn niet overtuigt aangezien deze 'lijn' enkel op plan bestaat. Door het feit dat de trein in een holle weg zit en het gaat om een glooiend terrein, is

de spoorweg niet te zien en heeft die geen impact op het LWAG. Zij wijst er tevens op dat het industriegebied wat bedrijfsactiviteiten betreft enkel een ambachtszone is. De windturbines worden verkeerdelijk beschouwd als 'markering van de grens van het industriegebied', terwijl ze niet in industriegebied staan.

De verzoekende partij wijst er eveneens op dat de impact van de toegangswegen naar de windturbines op het LWAG niet wordt onderzocht, terwijl die nochtans ook een nadelige impact hebben op de schoonheidswaarde.

De verzoekende partij besluit dat uit de bestreden beslissing niet afdoende blijkt dat de 'mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatings(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten werden geëvalueerd. De overwegingen in de bestreden beslissing met betrekking tot de in de omgeving bestaande toestand en in het algemeen de goede ruimtelijke ordening, zoals de afstand tot de omringende bebouwing of de beschermingswaardige onroerende goederen, zijn volgens haar geen overwegingen waaruit moet blijken dat de inplanting van de windturbines geen schadelijke gevolgen toebrengt aan de landschappelijke kwaliteiten. Ook de standpunten inzake het bundelingsprincipe en de lijninfrastructuur kunnen niet worden betrokken aangezien de vraag of de windturbines voldoen aan de criteria opgesteld in de omzendbrief RO/2006/02 en de vraag naar de vrijwaring van de schoonheidswaarde van het gebied, andere doelstellingen heeft.

2.

De verwerende partij antwoordt dat de verzoekende partij zelf vaststelt dat in de bestreden beslissing een afzonderlijk hoofdstuk wordt gewijd aan de problematiek van het LWAG, waaruit een meer dan afdoende beoordeling van de schoonheidswaarde van het gebied blijkt.

Met betrekking tot de bescheiden vorm van het LWAG merkt de verwerende partij op dat de verzoekende partij het hier mee eens is, maar tegelijk daarin net een reden ziet om windturbines niet toe te laten.

De verwerende partij licht toe dat de volledige beoordeling in de bestreden beslissing verwijst naar de invulling met akkerland en weiden en de zeer bescheiden aanwezigheid van door met bomen of laagstammig groen begroeide randen en leidt daaruit geen uitgesproken landschappelijke waarden af voor het gebied waarin de windturbines ingeplant worden. Die aspecten worden door de verzoekende partij niet betwist. De verzoekende partij stelt volgens de verwerende partij ten onrechte dat de windturbines een tiphoogte van 200 meter hebben (terwijl de tiphoogte 135 meter bedraagt) en dat het geen 'betoog' hoeft dat de constructie een esthetische impact heeft, terwijl de bestreden beslissing stelt dat de landschappelijke waarden van het gebied eerder beperkt zijn, dat een windturbinemast een zeer slanke constructie betreft die eerder als naaldevormig wordt ervaren en daardoor slechts beperkt ingrijpt op de bestaande beleving van het gebied. Het gaat verder om twee traag draaiende driewiekers die een rustig beeld opleveren. Grootschalige en homogene landschappen komen in het gebied niet voor. De verwerende partij benadrukt dat de verzoekende partij van de Raad niet kan verlangen zich in de plaats te stellen van de vergunningverlenende overheid en dat het voor een verzoekende partij ook niet voldoende is om het louter niet eens te zijn met de beoordeling van de verwerende partij.

Ook met het natuurgebied wordt wel degelijk rekening gehouden volgens de verwerende partij waarbij zij verwijst naar volgende overweging in de bestreden beslissing: *"Het gebied wordt zuidelijk begrensd door het voor het grootste gedeelte bebost natuurgebied ten noorden van de Dender"*.

Met betrekking tot de bundeling met de spoorlijn argumenteert de verwerende partij dat deze zeker niet volledig is verborgen en voegt een foto ter staving toe. De verwerende partij verwijst verder naar de weerlegging ter hoogte van het tweede middel.

Dat de impact van de toegangswegen op het LWAG niet wordt onderzocht, betreft volgens de verwerende partij een argument dat nooit eerder werd opgeworpen, zodat de verzoekende partij geen belang heeft bij het middelonderdeel. Ondergeschikt kan worden gesteld dat de impact van de toegangswegen zeer beperkt zal zijn en daar de nodige aandacht aan besteed werd in de lokalisatienota (hoofdstuk 7.3 en 7.5). De verwerende partij licht toe dat de toegangswegen beperkt blijven tot het uiterste minimum, zodat ook de impact op het landbouwgebied niet significant is. In de bestreden beslissing worden de conclusies van de lokalisatienota onderschreven. Vermits de mogelijke impact van het project voornamelijk volgt uit de hoogte van de windturbines en niet uit de toegangswegen, wordt in de beslissing daar in hoofdzaak op ingegaan.

De verwerende partij besluit dat in de bestreden beslissing de impact van de turbines op het LWAG op kennelijk redelijke wijze worden onderzocht en afdoende gemotiveerd wordt.

3.

De tussenkomende partij stelt in haar schriftelijke uiteenzetting dat het uitgangspunt dat het aanvraagdossier onvolledig zou zijn omdat de impact van het project op de landschappelijke kwaliteiten van het gebied onvoldoende zou zijn onderzocht, niet kan worden gevolgd. Zij licht toe dat het aanvraagdossier een lokalisatienota bevat waarin onder meer de landschappelijke kwaliteiten worden geëvalueerd. De omstandigheid dat de verzoekende partij deze beoordeling als beperkt of onvoldoende beschouwt, heeft niet de onvolledigheid van het aanvraagdossier tot gevolg. De stelling dat de verwerende partij zich in het kader van de esthetische toets niet mag beperken tot een verwijzing naar de lokalisatienota is volgens de tussenkomende partij niet ter zake dienend, aangezien in de bestreden beslissing een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan de problematiek van het LWAG. Uit die motivering blijkt volgens haar afdoende dat de inplanting van de vergunde windturbines de schoonheidswaarde van het landschap niet aantast.

De tussenkomende partij betwist eveneens de kritiek van de verzoekende partij dat de impact van de noodzakelijke toegangswegen op het landschappelijk waardevol agrarisch gebied niet zou zijn beoordeeld. Dergelijke kritiek kan volgens haar zelfs niet tot de vernietiging van de bestreden beslissing leiden. Uit het Vrijstellingenbesluit van 16 juli 2010 (artikel 11.7) in samenlezing met het Besluit Handelingen Algemeen Belang (artikel 2, 4°) volgt volgens de tussenkomende partij immers dat geen vergunning vereist is voor de aanleg van de strikt noodzakelijke toegang(en) tot windturbines die aangesloten worden op het openbare elektriciteitsnet.

De omstandigheid dat de verzoekende partij het niet eens is met de beoordeling van de impact van het project op het LWAG, betekent volgens de tussenkomende partij ook niet dat de beoordeling van de verwerende partij onjuist of kennelijk onredelijk zou zijn. Zij verwijst hierbij nog naar het marginaal toetsingsrecht van de Raad op deze beoordeling.

4.

De verzoekende partij benadrukt in haar wederantwoordnota dat het Typevoorschriftenbesluit vereist dat de effecten van de inplanting van de windturbines ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten in de lokalisatienota moeten worden beschreven en geëvalueerd. Zij stelt voorop dat dit op een gebrekkige wijze gebeurde en dat noch de verwerende noch de tussenkomende partij op deze kritiek ingaan.

Volgens de verzoekende partij verwacht de verwerende partij het principe van de goede ruimtelijke ordening met de schoonheidswaarde van het LWAG, en verwijst men bij de beoordeling vooral

naar de omliggende gebieden. Het LWAG is in dit gebied volgens de verzoekende partij niet aangetast, zodat er verstoring zal zijn door de komst van de windturbines. In de bestreden beslissing zelf staat dat de landbouwinvulling van het LWAG bestaat uit weiden en akkers. Aangezien er geen sprake is van een grootschalig open landschap, is de impact van de windturbines des te groter. Het landschap is ook nooit aangetast geweest en is de ideale buffer naar de industriezone. Het is volgens de verzoekende partij onjuist te stellen dat deze windturbines kunnen aanzien worden als een markering van de grens van het industriegebied. Dat blijkt ook uit de motivering van de bestreden milieuvergunning, waarin wordt verwezen naar een studie van de KU Leuven waarin wordt gesteld dat minder attractieve landschappen attractiever worden door de aanwezigheid van windturbines. De verzoekende partij benadrukt nogmaals dat het LWAG niet aangetast is en voegt foto's toe waarmee zij wil aantonen dat vanuit de Turfstraat noch de spoorlijn, noch het industriegebied zichtbaar is.

In de bestreden beslissing wordt volgens de verzoekende partij met geen woord gerept over de toegangswegen en kan er *post factum* geen motivering worden toegevoegd. Dat geen vergunning noodzakelijk is voor de toegangswegen, geldt enkel voor de 'strikt' noodzakelijke toegangswegen, terwijl dat niet uit het aanvraagdossier van de aanvrager blijkt, evenmin dat de minst schadelijke route werd gekozen.

5.

De verwerende partij herneemt in haar laatste nota de inhoud van haar antwoordnota en voegt nog toe dat zij zich wat de impact van de noodzakelijke toegangswegen betreft, aansluit bij de redenering van de tussenkomenende partij met betrekking tot het niet-vergunningsplichtig karakter van deze toegangswegen, die niet bij de beoordeling over de impact op het LWAG dienen te worden betrokken.

6.

De tussenkomenende partij herneemt haar eerder betoog en voegt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog toe te willen benadrukken dat de omstandigheid dat de verzoekende partij het niet eens is met de opportuniteitsbeoordeling van de impact van het project op het LWAG, niet betekent dat de redenering van de verwerende partij onjuist of kennelijk onredelijk zou zijn. Zij merkt op dat de verzoekende partij zich verder beperkt tot een zeer selectieve weergave van de motivering van de corresponderende milieuvergunning. De verzoekende partij gaat er verder ten onrechte van uit dat een LWAG slechts kan worden aangetast door elementen in de onmiddellijke nabijheid van het gebied. Aangezien het industriegebied onmiddellijk grenst aan het LWAG kan hier wel degelijk een aantasting uit worden afgeleid. In het licht van de studie van de KU Leuven is volgens de tussenkomenende partij dus te besluiten dat minder attractieve landschappen net attractiever worden door de inplanting van windturbines.

De tussenkomenende partij stelt verder vast dat de verzoekende partij wat de toepassing van het Vrijstellingenbesluit betreft voorwaarden toevoegt, aangezien de vrijstelling niet afhankelijk wordt gemaakt van een voorafgaandelijk alternatievenonderzoek naar verschillende configuraties voor de toegangswegen. De verzoekende partij maakt bovendien op geen enkele wijze aannemelijk dat de tussenkomenende partij niet de minst schadelijke toegangsweg zou hebben gekozen. Hetzelfde geldt voor het strikt noodzakelijk karakter van de toegangsweg.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij zet in essentie uiteen dat de afwijkmogelijkheid voorzien in artikel 4.4.9 VCRO niet belet dat voor een aanvraag gelegen in LWAG moet worden nagegaan of de schoonheidswaarde van het landschap niet in het gedrang wordt gebracht. Terwijl artikel 4.4.9 VCRO voorschrijft dat de lokalisatienota de effecten op de landschappelijke kwaliteiten beschrijft en evalueert, is volgens de verzoekende partij de lokalisatienota daaromtrent nietszeggend en had de verwerende partij de aanvraag reeds om die reden dienen te weigeren. De overwegingen in de bestreden beslissing omtrent de esthetische toets zijn volgens haar ook niet voldoende. De impact van de toegangswegen op het LWAG wordt volledig buiten beschouwing gelaten.

2.

De in het geding zijnde partijen betwisten niet dat WT 1 en WT 2 gelegen zijn in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. In die gebieden gelden in principe de voorschriften die zijn neergelegd in de artikelen 11.4.1 en 15.4.6.1 van het Inrichtingsbesluit.

Er bestaat in principe dus een planologische onverenigbaarheid met de gewestplanbestemming. In de bestreden beslissing wordt bevestigd dat de aanvraag in principe onverenigbaar is met de gewestplanbestemming. De verwerende partij maakt toepassing van artikel 4.4.9 VCRO en artikel 7.4.13 VCRO om een afwijking op de gewestplanbestemming te verantwoorden.

Zoals reeds vastgesteld in het vernietigingsarrest van 30 juni 2015 (nr. A/2015/0403) kan in LWAG op grond van artikel 4.4.9, §1 en §2 VCRO, de clicheringsregeling toegepast worden voor windturbines. Windturbines zijn daar mogelijk voor zover de algemene bestemming niet in het gedrang komt en de mogelijke effecten van de windturbines ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en door de vergunningverlenende overheid worden beoordeeld.

In het vernietigingsarrest van 30 juni 2015 werd reeds aangegeven dat de vergunningverlenende overheid een formeel motief dient te wijden aan de impact en het effect van de inplanting van de windturbines op de bijzondere kwaliteit/schoonheidswaarde van het landschappelijk waardevolle gebied waar ze zullen worden ingeplant. Dit arrest stelde dat uit de aanvankelijk door de verwerende partij genomen beslissing van 11 mei 2011 niet bleek dat *“de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten”* werden geëvalueerd door de verwerende partij.

3.

De verzoekende partij betwist niet dat de bestreden (herstel)beslissing een formeel motief bevat onder de aparte titel “beoordeling van de impact op het landschappelijk waardevol agrarisch gebied”. Zij stelt evenwel dat de lokalisatienota, waar de landschappelijke kwaliteiten moeten worden beschreven en geëvalueerd, gebrekkig zou zijn. Verder meent de verzoekende partij dat in de bestreden beslissing nog steeds geen afdoende toets wordt uitgevoerd over de impact van de vergunde windturbines op de schoonheidswaarde van het landschap en dat dit alvast niet voldoende door de verwerende partij wordt gemotiveerd,

3.1

De verwerende partij voert geen concreet verweer wat betreft de vermeende gebrekkige inhoud van de lokalisatienota wat betreft een beschrijving en evaluatie van de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. De tussenkommende partij stelt daaromtrent echter dat de lokalisatienota de landschappelijke kwaliteiten wel beschrijft en evalueert, en de verzoekende partij dat niet betwist.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij aanvoert dat de lokalisatienota over het LWAG gebied – en aldus haar landschappelijke kwaliteiten – nietszeggend en gebrekkig is, en een onderdeel uit de lokalisatienota (p. 63 en verder) citeert om dat gebrek aan te geven, maar niet uitdrukkelijk stelt dat de lokalisatienota de landschappelijke kwaliteiten van het gebied niet beschrijft en niet evalueert en zodoende niet aannemelijk maakt dat een schending van artikel 4.4.9 VCRO samen gelezen met bijlage 4.1 van het Typevoorschriftenbesluit, voorligt.

De verzoekende partij bewijst niet dat de vergunningverlenende overheid de vergunning uitsluitend om reden van beweerde gebreken in de lokalisatienota en ongeacht haar eigen onderzoek daaromtrent had moeten weigeren, noch verduidelijkt de verzoekende partij waarom gebreken in een lokalisatienota op dat punt noodzakelijk inhouden dat het dossier niet volledig is.

3.2

Inzake de impact op het LWAG bevat de bestreden beslissing de volgende overwegingen:

“ ...

In art. 15.4.6.1. van voormeld KB van 28 december 1972 wordt gesteld: 'De landschappelijk waardevolle gebieden zijn gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen.

In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen.'

Ook moeten, ingevolge de toepassing van art. 4.4.9 VCRO en het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw', de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten geëvalueerd worden.

Uit de voorgaande beschrijving blijkt dat het ingesloten, langwerpig landschappelijk waardevol agrarisch gebied (ca. 55 ha) een maximale lengte heeft van ca. 1600m, terwijl de gemiddelde breedte ca. 300m bedraagt. Het gebied wordt zuidelijk begrensd door het voor het grootste gedeelte bebost natuurgebied ten noorden van de Dender. Oostelijk is het begrensd door een klein woongebied met landelijk karakter en het woongebied van de gemeente Schendelbeke.

Langs de Turfstraat in het landschappelijk waardevol agrarisch gebied staan een aantal zonevreemde woningen. Langs de Jonkersstraat komt een landbouwbedrijf voor, waarvan de infrastructuur reikt tot in dit agrarisch gebied. In het oostelijk deel van dit LWAG, waar de bewoning aan paalt, komen diverse bomenrijen voor. In het westelijke deel staat slechts hier en daar een boom langs en ten noorden van de Dammersbeek (met o.m. een bomenrij vanaf de Turfstraat).

De landbouwinvulling bestaat uit weiden en akkers. Door dit gebied lopen, behoudens de Dammersbeek, enkele veldwegen.

Grootschalige open en homogene landschappen komen in het gebied dus niet voor; het zicht vanuit de oostelijke (bebouwde) rand van het gebied wordt in ruime mate beperkt door de aanwezige struiken en bomenrijen; in het westelijk deel vormen het industriegebied en de spoorlijn op vandaag reeds het decor voor elke zichtlijn vanuit het zuiden.

Het gedeelte van het gebied waarin de windturbines ingeplant worden, vertoont omwille van zijn bescheiden omvang, de invulling met akkerland en weiden en de zeer bescheiden aanwezigheid van door met bomen of laagstammig groen begroeide randen, geen uitgesproken landschappelijke waarden. Door hun inplanting, direct aansluitend bij de spoorlijn en het industriegebied, geven de beide windturbines een duidelijke structuur aan het aanwezige landschap, dat mede bepaald wordt door het industriegebied (dat vanuit het LWAG oogt als een amalgaan van verschillende grootschalige gebouwen en constructies). De windturbines fungeren op die manier als een markering van de grens van het industriegebied; zij kunnen dus als een structurend merkteken in het landschap worden omschreven. De impact op de landschappelijke waarden van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied is eerder beperkt, omdat een windturbinemast een zeer slanke constructie is die in het landschap als eerder naaldvormig wordt ervaren en daardoor slechts beperkt ingrijpt op de bestaande beleving van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Het gaat hier om 2 traag draaiende driewiekers die een rustig beeld opleveren en die overigens eerder bescheiden afmetingen vertonen (m.n. tiphoogte van 135 m); de 'grote' windturbines van vandaag hebben maximale tiphoogtes van 200m.

Er treedt bovendien geen interferentie op met andere windturbineparken.

Het inplanten van 2 windturbines in dit deel van het LWA-gebied, onmiddellijk aansluitend bij de bestaande spoorlijn en het uitgestrekt industriegebied van Schendelbeke heeft in die omstandigheden dan ook een beperkte impact op de schoonheidswaarde van het betrokken landschap.

Het is uiteraard zo dat er weinig landschappen zijn, buiten de (juist omwille van hun bestemming) reeds zwaar door soms zeer grootschalige bebouwing en constructies aangetaste industrie- en havengerelateerde gebieden, die niet op één of andere manier beïnvloed worden door de inplanting van windturbines.

Vanuit de redenering dat elke impact op het landschap als een ontoelaatbare schade beschouwd wordt, zouden er dan ook buiten voormelde zones geen windturbines kunnen toegestaan worden. De realiteit is evenwel dat ook in andere landschappen, die juist door de reeds aanwezige impact van een aantal harde infrastructuren aangetast zijn, een bundeling kan gerealiseerd worden om te komen tot een nieuw landschap dat de aanwezige kenmerken van het oorspronkelijke landschap, de reeds toegevoegde infrastructuren (een autosnelweg, op- en afrittencomplex, overbrugging door lokale wegenis, HS-leidingen, een spoorlijn, een industriegebied ...) combineert met een cluster van windturbines.

Dergelijke vrij nieuwe 'energielandschappen' zijn, vanuit de bevoegdheid en de bezorgdheid van de Vlaamse overheid om het aandeel van groene energievoorzieningen relevant op te drijven, op vandaag overigens een noodzaak. Op tientallen zorgvuldig geselecteerde locaties in Vlaanderen werd reeds het bestaansrecht van deze landschappen aangetoond, zonder dat daardoor een ontoelaatbare landschappelijke impact werd veroorzaakt, juist omdat voormelde clustering en bundeling met grootschalige infrastructuren werden nagestreefd.

Door het voorzien van windturbines wordt op die manier een nieuw landschap gecreëerd, zonder dat de bestaande specifieke landschappelijke elementen worden vernietigd dan wel essentieel worden aangetast of dat bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen en opties worden uitgesloten. Het feit dat traag draaiende driewiekers worden voorzien, voorkomt ook een verstoring van de rust van het landschap.

De voorziene windturbines zijn door hun hoogte (hoewel beperkt in vergelijking met de gebruikelijke hoogte van windturbines) van een andere orde dan de bestaande landschapselementen. De voorziene windturbines worden, teneinde enige verstoring van het landschap tot een aanvaardbaar niveau te beperken, geassocieerd met de aanwezige spoorlijn en vooral met het grootschalig industriegebied van Schendelbeke.

De afstand tot het industriegebied is kleiner dan de maximale tiphoogte van de windturbines; zodat er een duidelijke bundeling is met dit industriegebied. Het beeld van en het zicht op het industriegebied wordt aangevuld met een zicht op een onderdeel van de hedendaagse groene energieproductie, zoals reeds terug te vinden in of in de directe nabijheid van meerdere industriegebieden in Vlaanderen.

Het mag duidelijk zijn dat 'landschappen' in de loop der tijden mee geëvolueerd zijn ingevolge de behoeften en technologische ontwikkeling van de 'gebruikers' ervan. Autosnelwegen met aanhorigheden zoals op- en afritten, overbruggingen, verlichtingsmasten, GSM-masten, vrij grootschalige verkeerssignalisatie zijn sinds lang vergroeid met onze kijk op de 'aanpalende' landschappen, net zoals HS-lijnen. Ook industriegebieden met hun diverse industriële gebouwen en constructies zijn vaak zichtbaar vanaf transportassen, maar ook vanaf de randen van woongebieden. Op vandaag maken daar steeds vaker ook windturbines deel van uit.

Dat de inplanting van windturbines in beschermd landschap of erfgoedlandschap moeilijk kan verantwoord worden, hoeft geen betoog. Maar binnen andere landschappen met vrij beperkte zichtlijnen vanaf of naar grootschalige infrastructuren of naar omliggende, soms dicht bebouwde, woonomgevingen (waar juist om milieutechnische redenen de nodige afstand bewaard wordt), maar waar de eigenlijke bestemming en het gebruik van de betrokken gebieden niet worden geschaad, kan niet automatisch gesteld worden dat ontoelaatbare schade wordt aangebracht aan de landschappelijke waarden van het gebied, noch dat de goede ruimtelijke ordening hierdoor in het gedrang zou gebracht worden.

Op basis van voorgaande overwegingen kan gesteld worden dat het project een beperkte impact heeft op de kwaliteit en de schoonheidswaarde van het betrokken landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Of deze impact als positief dan wel als negatief wordt ervaren, betreft een subjectieve beoordeling. Alleszins moet worden vastgesteld dat enige impact aanvaardbaar is.

...

3.3

Om te voldoen aan de formele motiveringsplicht is het noodzakelijk, maar voldoende dat de genomen beslissing duidelijk aangeeft op welke overwegingen de verwerende partij zich heeft gesteund om de beslissing al dan niet te verlenen. De bestreden beslissing dient dan ook de motieven aan te geven waarom de aanvraag de landschappelijke kwaliteiten dan wel de schoonheidswaarde van het landschap niet in het gedrang brengt.

De materiële motiveringsplicht die op de verwerende partij rust houdt niet in dat zij, als vergunningverlenend bestuursorgaan, alle in de voorafgaande procedure aangevoerde argumenten of verstrekte adviezen punt na punt moet beantwoorden of weerleggen.

Het komt de Raad niet toe zijn beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten of de schoonheidswaarde van een gebied in de plaats te stellen van de verwerende partij. Bij de uitoefening van zijn legaliteitstoezicht kan de Raad enkel nagaan of de vergunningverlenende overheid de haar terzake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld

en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen en in die beslissing formeel tot uiting heeft gebracht. Wanneer door het vergunningverlenend bestuursorgaan andersluidend wordt geoordeeld dan in de administratieve procedure aangebrachte adviezen geldt in principe dat het vergunningverlenend bestuursorgaan haar beslissing op dat punt des te zorgvuldiger dient te motiveren.

3.4

Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied is een overdruk van het agrarisch gebied, waarbij overeenkomstig artikel 15.4.6.1 Inrichtingsbesluit enkel die handelingen en werken mogen worden uitgevoerd die in overeenstemming zijn met de in grondkleur aangegeven bestemming. Artikel 4.4.9 VCRO laat toe van deze basisbestemming af te wijken. Deze afwijking wordt echter niet toegestaan voor voorschriften die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

De zinsnede uit artikel 15.4.6.1 Inrichtingsbesluit '*voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen*' lijkt, in tegenstelling tot wat de tussenkomende partij voorhoudt, geen bestemmingsvoorschrift te zijn, zodat de toets aan de schoonheidswaarde van het landschap, de 'esthetische toets' of de 'landschapstoets' onverkort geldt, ook bij clichering, met dien verstande dat de vereisten zoals bepaald in het typevoorschriftenbesluit hierbij eveneens in acht moeten genomen worden.

De vraag of (formeel) de beoordeling van het effect van de aangevraagde windturbines op de schoonheidswaarde van het LWAG dient te gebeuren op basis van het criterium "schoonheidswaarde van het landschap" vervat in het voorschrift van artikel 15.4.6.1 van het Inrichtingsbesluit, dan wel op basis van het criterium "landschappelijke kwaliteiten" te beschrijven in een lokalisatienota, in toepassing van artikel 4.4.9 VCRO en bijlage 4.1 van het Typevoorschriftenbesluit, doet in wezen niet terzake. Hoe dan ook is de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling of de windturbines stedenbouwkundig vergunbaar zijn, er steeds toe gehouden een toets op de schoonheidswaarde van het gebied uit te voeren, wat inhoudt dat in de bestreden beslissing de bestaande toestand, alsook het effect van de aangevraagde windturbines op die bestaande toestand, wordt beschreven en beoordeeld.

3.5

In de bestreden beslissing argumenteert de verwerende partij samengevat dat de aanvraag verenigbaar is met de schoonheidswaarde van het landschap aangezien:

- (1) het een ingesloten landschappelijk waardevol agrarisch gebied betreft (ca. 55 ha) dat een maximale lengte heeft van circa 1600 meter en een gemiddelde breedte van 300 meter;
- (2) grootschalige open en homogene landschappen in het gebied niet voorkomen aangezien het zicht vanuit de oostelijke (bebouwde) rand van het gebied in ruime mate beperkt wordt door de aanwezige struiken en bomenrijen;
- (3) in het westelijk deel het industriegebied en de spoorlijn reeds het decor voor elke zichtlijn vanuit het zuiden vormen;
- (4) door de bescheiden omvang, de invulling met akkerland en weiden en de zeer bescheiden aanwezigheid van door met bomen of laagstammig groen begroeide randen, het LWAG geen uitgesproken landschappelijke waarden heeft;
- (5) beide windturbines door hun inplanting direct aansluiten bij de spoorlijn en het industriegebied duidelijke structuur aan het aanwezige landschap geven en de windturbines op die manier als een duidelijke markering van de grens van het industriegebied optreden;
- (6) windturbines een zeer slanke constructie betreffen die in het landschap eerder als naaldevormig worden ervaren en daardoor slechts beperkt ingrijpen op de beleving van het LWAG;

- (7) het om twee traag draaiende driewiekers gaat die een rustig beeld opleveren en eerder bescheiden afmetingen vertonen;
- (8) er geen interferentie met andere windturbineparken is;
- (9) er uiteraard maar weinig landschappen zijn die niet beïnvloed worden door de inplanting van windturbines, als elke impact wordt uitgesloten kunnen in die zones geen windturbines meer toegestaan worden. In de al door infrastructuur aangetaste landschappen kan een bundeling gerealiseerd worden om te komen tot een nieuw landschap. Op die manier wordt een nieuw landschap gecreëerd, zonder dat de bestaande specifieke landschappelijke elementen worden vernietigd dan wel essentieel worden aangetast;
- (10) de afstand tot het industriegebied kleiner is dan de maximale tiphoogte van de windturbines, zodat er een duidelijke bundeling is met dit industriegebied;
- (11) landschappen in de loop der tijden mee geëvolueerd zijn ingevolge de behoeften en technologische ontwikkeling van de gebruikers ervan. Op vandaag maken ook windturbines daar deel van uit;
- (12) voor de inplanting van windturbines binnen andere landschappen dan beschermde landschappen of erfgoedlandschap met vrij beperkte zichtlijnen vanaf of naar grootschalige infrastructuur of naar omliggende, soms dicht bebouwde woonomgevingen niet automatisch kan gesteld worden dat ontoelaatbare schade wordt toegebracht aan de landschappelijke waarden van het gebied.

Op basis van het voorgaande besluit de verwerende partij dat het aangevraagde project een beperkte impact heeft op de kwaliteit en de schoonheidswaarde van het betrokken LWAG. Of die impact als positief dan wel negatief wordt ervaren betreft volgens de verwerende partij een subjectieve beoordeling.

3.6

Het gebied waar de windturbines zouden worden opgericht wordt volgens de Interdepartementale Windwerkgroep door het provinciale beleidskader aangeduid als een potentiële inplantingsplaats.

De uit te voeren 'esthetische toets', ook in kader van artikel 4.4.9 VCRO, is een andere toets dan deze van de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening. De standpunten inzake het bundelingsprincipe en de lijninfrastructuur kunnen niet worden betrokken aangezien de vraag of de windturbines voldoen aan de criteria opgesteld in de omzendbrief RO/2006/02, opgeheven door omzendbrief RO/2014/02 (zie bespreking tweede middel) en de vraag naar de vrijwaring van de schoonheidswaarde van het gebied, andere doelstellingen heeft.

De verzoekende partij stelt dat de opgegeven esthetische toets in wezen gebrekkig is omdat zij niet inziet hoe voor de inplanting van twee windturbines ten zuiden van het industriegebied, met een masthoogte van 85 meter en een tiphoogte van 135 meter, er geen significant negatieve invloed op de landschappelijke waarde van het gebied zou kunnen verwacht worden. Dat het gebied een 'bescheiden' omvang heeft is volgens haar correct, maar samen met het natuurgebied in het zuiden vormt het een belangrijk aaneengesloten gebied waar natuur- en landschapsbescherming een belangrijk gegeven is. Net door deze 'bescheiden' omvang is de impact volgens de verzoekende partij zeer groot. De link met het natuurgebied ten zuiden wordt echter niet gemaakt. De 'bundeling' met de spoorlijn overtuigt volgens de verzoekende partij niet omdat die 'lijn' enkel op plan zou bestaan en geen impact op het LWAG zou hebben. De windturbines worden verkeerdelijk beschouwd als 'markering van de grens van het industriegebied', terwijl ze niet in industriegebied staan.

De Raad stelt echter vast dat de verwerende partij het LWAG omschrijft als een smal gebied grenzend aan een spoorlijn en industriegebied waar grootschalige open en homogene

landschappen niet voorkomen aangezien het zicht vanuit de oostelijke bebouwde rand van het gebied beperkt wordt door aanwezige struiken en bomenrijen, en het gebied om die reden geen uitgesproken landschappelijke waarden heeft. De windturbines kunnen worden geïnterpreteerd als een markering van de grens met het industriegebied, en grijpen door hun naaldvormig voorkomen slechts beperkt in op het landschap, in het bijzonder aangezien het gaat om twee traag draaiende driewiekers die een rustig beeld opleveren, aldus de verwerende partij.

Uit de overwegingen in de bestreden beslissing, samen gelezen met onder meer de weerlegging van de bezwaren, blijkt afdoende waarom de verwerende partij van oordeel is dat de inplanting van de windturbines op zich de schoonheidswaarde van het LWAG niet in het gedrang brengt.

Anders dan wat de verzoekende partij lijkt aan te nemen, heeft de verwerende partij het esthetisch criterium concreet beoordeeld wat de inplanting van de windturbines betreft. Waar de verzoekende partij de betrokken motieven betwist, lijkt zij dan ook veeleer aan te sturen op een uitspraak over de opportuniteit van de aanvraag waarover de Raad niet mag oordelen.

Het bijvoegen van een “foto” van de landschappelijke inbedding van de spoorlijn overtuigt niet, in het bijzonder aangezien de verwerende en de tussenkomende partij het tegendeel beweren en daaromtrent tevens foto’s bijbrengen. De verzoekende partij kan niet worden bijgetreden waar zij stelt dat een nabijgelegen industriegebied met een zekere omvang en verschijningsvorm niet bij de beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten van het LWAG in kwestie kan worden betrokken, ten minste voor zover die verschijningsvorm een impact heeft op de schoonheidswaarde/landschappelijke kwaliteiten van dat LWAG. De boude overweging dat een windturbine met een masthoogte van 85 meter en een tiphoogte van 135 meter niet in LWAG kan worden ingeplant, houdt geen rekening met de bestaande toestand van het LWAG in kwestie en het effect van het project op die bestaande toestand.

Het eerste en tweede middelonderdeel wordt verworpen.

4.

De verzoekende partij voert verder aan dat de impact van de toegangswegen op het LWAG niet wordt onderzocht, terwijl die nochtans ook een nadelige impact hebben op de schoonheidswaarde.

De verwerende partij stelt daaromtrent dat de verzoekende partij dit aspect voor het eerst aanvoert in het verzoekschrift tot vernietiging en om die reden geen belang heeft bij het middel. De tussenkomende partij argumenteert dat de toegangswegen naar windturbines niet vergunningsplichtig zijn en dat het bezwaar van de verzoekende partij daaromtrent niet ter zake dienend is, en verwijst naar een arrest van de Raad van 5 november 2013 (nummer A/2013/0631) waarin het belang bij een middel/beroep omtrent toegangswegen bij windturbines niet wordt weerhouden.

De verzoekende partij heeft evenwel in beginsel een belang bij een middel(onderdeel) indien de vernietiging van de bestreden beslissing op grond van dit middel voor haar een voordeel kan meebrengen, of indien de in het middel aangeklaagde onwettigheid haar heeft benadeeld.

Geen enkele bepaling beperkt de middelen die de verzoekende partij met het oog op vernietiging van de door haar bestreden beslissing kan opwerpen tot argumenten die zij reeds in eerder in het kader van het openbaar onderzoek en/of een eerdere procedure tot vernietiging heeft opgeworpen. De exceptie van gebrek aan belang bij het middelonderdeel wordt verworpen.

Artikel 11.7 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 juli 2010 tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is (hierna: Vrijstellingsbesluit), zoals destijds

van toepassing, bepaalt dat een stedenbouwkundige vergunning niet nodig is voor de aanleg van de strikt noodzakelijke toegangen tot en opritten naar installaties van algemeen belang. Het besluit van 16 juli 2010 trad in werking op 1 december 2010.

Ingevolge artikel 2, 4° van het besluit van de Vlaamse regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, worden beschouwd als handelingen van algemeen belang: *‘openbare elektrische leidingen, met inbegrip van de bijbehorende infrastructuur, zoals transformatorstations, installaties voor de productie van elektriciteit, dienstgebouwen en andere’*.

Daargelaten de vraag naar het vergunningsplichtige karakter van de toegangswegen (en middenspanningscabines), dient de Raad vast te stellen dat niet alleen de windturbines, maar ook de toegangswegen en twee middenspanningscabines deel uitmaken van de vergunningsaanvraag en noodzakelijkerwijs een beoordeling door de vergunningverlenende overheid inhouden, minstens wat het al dan niet vergunningsplichtig karakter ervan betreft.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat de bestreden beslissing niet de minste overweging omtrent de toegangswegen bevat. De verwerende en de tussenkomende partij spreken die vaststelling niet tegen.

De artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet zijn wat dat punt betreft, geschonden.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij roept de schending in van artikel 23 van de Grondwet, artikel 1.1.4 VCRO, artikel 4.3.1, §§1-2 VCRO, de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet, het materieel motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partij beklemtoont de inhoud en reikwijdte van artikel 4.3.1 en 1.1.4 VCRO en de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet en stelt dat het middel samen moet worden gelezen met omzendbrief RO/2006/02 ‘Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines’.

De verzoekende partij verwijst naar artikel 3.1.1 van de omzendbrief waarin benadrukt wordt dat, door de windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, het behoud van de nog resterende open ruimte kan worden gegarandeerd. De absolute voorkeur gaat uit naar de clustering van windturbines. Vanaf drie windturbines wordt van een cluster gesproken.

De verzoekende partij houdt voor dat de overheid afwijkt van haar principes door het voorzien van slechts twee windturbines. Zij meent dat er wordt afgeweken omwille van economische redenen, maar dat er niet wordt gemotiveerd waarom deze twee windturbines een bijzondere economische functie of meerwaarde zouden hebben. De economische belangen van de verzoekende partij worden volgens haar echter niet in overweging genomen. Door het plaatsen van twee windmolens in een gebied(je) tussen verschillende andere zones wordt net de versnippering van het landschap in de hand gewerkt en wordt geen goede ruimtelijke ordening bereikt. De verzoekende partij is van

oordeel dat er niet afdoende gemotiveerd wordt waarom zou kunnen worden afgeweken van de omzendbrief.

Een ander principe van de omzendbrief is volgens de verzoekende partij dat turbines worden ingeplant nabij twee andere infrastructuren. De spoorlijn ligt volgens haar evenwel ingebed in het landschap en het industriegebied is afgeschermd met een groenscherm. De grootte van het industriegebied 'Diebeke' wordt verkeerd ingeschat. De bestreden beslissing spreekt over een grootte van 'wellicht meer dan 60 ha' terwijl de zone volgens de PMVC 45 ha bedraagt. De twee 'grote' infrastructuren zijn volgens de verzoekende partij helemaal niet zo beeldbepalend of opvallend aanwezig in het gebied, en dat in schril contrast met de te plaatsen windturbines.

De verzoekende partij argumenteert verder dat de vergunningverlenende overheid op geen enkele wijze de nadelige gevolgen van het gebruik of de exploitatie van de installatie voor de gezondheid van de verzoekende partij en de omwonenden in rekening heeft gebracht. Zij verwijst hierbij naar de ingediende bezwaren inzake slag- en geluidshinder. Er wordt volgens haar ten onrechte doorverwezen naar de behandeling van de milieuvergunningsaanvraag. De stukken of adviezen 'lopende de milieuvergunningsprocedure' maken echter geen deel uit van huidige aanvraagprocedure.

De verzoekende partij wijst erop dat een van de twee windturbines op minder dan 250 meter van een woning is gelegen, zodat er, op grond van de omzendbrief, mag gesteld worden dat er sowieso geluidshinder zal zijn. Verder heeft zij kritiek op de meting van het achtergrondgeluid, dat pas gebeurde nadat het aanvraagdossier reeds was ingediend en stelt ze vast dat er geen maatregelen zijn genomen om de slagschaduw te beperken.

Ook het veiligheidsaspect wordt volgens de verzoekende partij niet of onvoldoende onderzocht. Zij wijst erop dat er in het industriegebied een SEVESO-bedrijf actief is. Aangezien de turbine een tiphoogte van 135 meter heeft is er een risico. Het is niet duidelijk waarom enkel de as- en niet de tiphoogte in rekening wordt gebracht.

De verzoekende partij stelt ten slotte dat reeds tijdens het openbaar onderzoek in 2011 werd gewezen op de toekomstige aanleg van een nieuwe woonwijk, waarvoor inmiddels een verkavelingsvergunning werd verleend. De verwerende partij meent ten onrechte met die gegevens geen rekening te moeten houden. Evenmin kan worden verwezen naar het advies van de GMVC waarin gesteld wordt dat voldaan wordt aan de actuele Vlare-normen. De verwerende partij dient immers de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening te onderzoeken. De verzoekende partij besluit dat de verwerende partij ten onrechte geen rekening houdt met de gewijzigde omstandigheden en het bestaan van een nieuwe woonwijk.

2.

Met betrekking tot het bundelingsprincipe verwijst de verwerende partij naar een foto waaruit volgens haar blijkt dat de spoorlijn zeker niet volledig verborgen ligt. Dat het industriegebied is afgeschermd met een groenscherm en de grootte van het gebied verkeerd wordt ingeschat is volgens haar ook niet correct. In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan wordt voor dit industriegebied een oppervlakte vermeld van 73 ha 48 a en 10 ca. Een eventuele materiële vergissing in oppervlakte heeft bovendien geen invloed op de redelijkheid van de gemaakte beslissing. Dat er een groenscherm zou zijn doet volgens de verwerende partij geen afbreuk aan het bundelingsprincipe. Ze licht toe dat het groenscherm eerder beperkt aanwezig is aan de rand van het industriegebied. Vanuit het LWAG en naburige woongebieden zijn volgens de verwerende partij duidelijk een aantal industriële gebouwen en constructies zichtbaar. Waar de verzoekende partij meent dat de twee infrastructuren niet beeldbepalend of opvallend aanwezig zijn, meent de verwerende partij dat de verzoekende partij de Raad om een eigen beoordeling vraagt.

Het bezwaar dat twee turbines niet als cluster kunnen worden beschouwd, wordt volgens de verwerende partij afdoende in de bestreden beslissing weerlegd. Ook de beschrijvende nota en het advies van de windwerkgroep biedt daaromtrent tevens verantwoording.

Dat de motivering inzake clustering enkel op economische overwegingen zou gesteund zijn, is volgens de verwerende partij niet correct en zij verwijst daarbij naar de betreffende overwegingen in de bestreden beslissing waar verwezen wordt naar de bundeling met de spoorinfrastructuur, de industriezone en het optimalisatieprincipe. Daaruit blijkt, volgens de verwerende partij, dat de aanvragers tot het besluit zijn gekomen dat een derde windturbine niet tot een grotere elektriciteitsproductie zou leiden, maar wel tot meer milieuhinder.

Wat de hinderaspecten betreft wordt volgens de verwerende partij geenszins volstaan met een doorverwijzing naar de behandeling van de milieuvergunningaanvraag. Wel wordt uit deze aanvraag afgeleid dat het project zal kunnen voldoen aan de geldende Vlaremnormen en geluidshinder en slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt. Informatie omtrent de milieuvergunning werd gevraagd en bekomen. Het advies van de GMVC is als bijlage gevoegd. De verwerende partij stelt dat de bestreden beslissing als uitdrukkelijke voorwaarde oplegt dat de windturbines steeds moeten voldoen aan de geldende Vlarem-reglementering. Als aan deze normering voldaan wordt, is er geen betwisting dat de nodige garanties voorhanden zijn met betrekking tot de impact op de gezondheid van omwonenden of gebruikers van naburige terreinen. Door de Vlarem-normering wordt volgens de verwerende partij een rechtszeker kader geboden aan omwonenden. De norm voor slagschaduw werd verlaagd van maximaal 30 uur per jaar naar maximaal 8 uur per jaar en 30 minuten per dag. Daarnaast werden ook aangepaste geluidsnormen ingevoerd die in tegenstelling tot de omzendbrief ook buiten de afstand van 250 m tot woningen gelden.

De verwerende partij merkt nog op dat de concrete beoordeling in het veiligheidsrapport niet wordt betwist en de verzoekende partij niet aantoonde dat het kennelijk onredelijk zou zijn om met de ashoogte rekening te houden.

De verwerende partij verwijst naar een bepaald onderdeel in de bestreden beslissing om te besluiten dat de verwerende partij geenszins weigert rekening te houden met de nieuwe verkavelingsvergunning, gewijzigde omstandigheden en de nieuwe woonwijk. Opnieuw wordt niet betwist dat wel aan de Vlaremnormen zal worden voldaan.

Tot slot merkt de verwerende partij op dat de verzoekende partij niet verduidelijkt waarom artikel 23 van de Grondwet geschonden zou zijn. Een middel dat louter gesteund is op artikel 23 van de Grondwet kan niet leiden tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing, aangezien het artikel geen directe werking heeft.

3.

De tussenkomenende partij stelt dat omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 werd vervangen door een nieuwe omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014. Zij merkt verder op dat een omzendbrief geen bindende rechtsregels of rechtsbeginselen bevat en dat de verzoekende partij dit ook lijkt ook te erkennen daar zij de omzendbrief inkleedt als een schending van de goede ruimtelijke ordening. Volgens de tussenkomenende partij kan hoogstens aan een dergelijke omzendbrief worden gekoppeld dat een afwijking van de erin geformuleerde richtlijnen afdoende moet worden gemotiveerd.

De tussenkomenende partij verwijst naar de overwegingen in de bestreden beslissing omtrent het clusteringsprincipe, en stelt dat die motivering niet enkel gestoeld is op economische

overwegingen, en vervolgens naar de lokalisatienota waarin volgens de tussenkomende partij een omstandige bespreking van de voor- en nadelen van beide alternatieven wordt opgenomen (p. 36-42). Uit dit alles blijkt volgens de tussenkomende partij dat de verwerende partij zich gebaseerd heeft op de omstandige motivering van de tussenkomende partij in de lokalisatienota, alsook op een eigen appreciatie van de ruimtelijke samenhang tussen de te realiseren windturbines. De tussenkomende partij meent dat de verzoekende partij geen concreet element aanvoert waaruit de kennelijke onredelijke beoordeling van de verwerende partij zou blijken.

Met betrekking tot het bundelingsprincipe is de tussenkomende partij van oordeel dat de stelling dat er sprake is van een afwijking, feitelijke grondslag mist, wat blijkt uit de bestreden beslissing. Het argument dat de spoorlijn zou zijn “ingebed” in het landschap en dus niet voldoende zichtbaar zou zijn, alsook dat het industriegebied zou zijn afgeschermd door een groenscherm, berust volgens de tussenkomende partij op een eigen en onjuiste feitelijke appreciatie van de ruimtelijke context door de verzoekende partij. Ook zij voegt een foto toe waaruit moet blijken dat de spoorlijn niet is ingebed in het landschap maar veeleer verhoogd ligt ten opzichte van het landschap hetgeen haar beeldbepalend karakter versterkt. De verzoekende partij toont volgens haar hoe dan ook niet aan dat de beoordeling ter zake van de verwerende partij kennelijk onredelijk is. Verder licht zij toe dat de precieze oppervlakte van het industriegebied in dat kader feitelijk irrelevant is, hoogstens betreft het een zuiver materiële vergissing. Het afwegingskader van de omzendbrief stelt immers geen precieze voorwaarden qua oppervlakte van de grootschalige infrastructuur in kwestie. Het is volgens haar allerminst kennelijk onredelijk om een industriegebied van 45 ha te beschouwen als grootschalig of beeldbepalend.

Inzake de hinderaspecten en de gezondheidsrisico's gaat volgens de tussenkomende partij de verwerende partij wel degelijk in voldoende mate en in zoverre dat noodzakelijk is, in op de gezondheidsrisico's van de vergunde constructies voor omwonenden. De rechtspraak van de Raad van State waarnaar de verzoekende partij verwijst heeft betrekking op zendmasten en niet op windturbines, terwijl dat type constructies niet vergelijkbaar is aangezien windturbines geen niet-ioniserende straling veroorzaken. De tussenkomende partij verwijst naar een arrest van de Raad waaruit zij afleidt dat de gebeurlijke gezondheidsrisico's die met de inplanting van beide constructies gepaard gaan, essentieel verschillend zijn (RvVb, nummer A/2014/0173, 11 maart 2014). Zij stelt verder dat de verzoekende partij niet bewijst door middel van plannen en/of stukken dat haar woning zich effectief binnen een straal van minder dan 250 meter van de turbines bevindt. De lokalisatienota geeft aan dat de afstand tot individuele woningen in het LWAG steeds groter is dan 255 m, ook de woningen in de Turfstraat waar de woning van de verzoekende partij is gelegen. Los van deze feitelijke discussie moet volgens de tussenkomende partij worden vastgesteld dat er wel degelijk een studie werd uitgevoerd om de geluidshinder voor de betrokken woningen te bepalen, waarvan het resultaat wordt weergegeven in de lokalisatienota. (pagina 6, 68-69). De mogelijke discussie over de afstand van de woning van de verzoekende partij tot de windturbines heeft voor de verzoekende partij hoe dan ook geen nadelige gevolgen, aangezien de Vlaremnormen ten allen tijde moeten worden gerespecteerd. De omstandigheid dat de tussenkomende partij in de lokalisatienota niets vermeldt met betrekking tot de specifieke metingen rond achtergrondgeluid, noch met betrekking tot de erkende milieudeskundige die deze metingen heeft uitgevoerd, heeft er logischerwijze mee te maken dat de tussenkomende partij geen aanspraak wenste te maken op de regeling met betrekking tot achtergrondgeluid. De aanvrager beschikt immers over twee alternatieven om aan te tonen dat de veroorzaakte hinder tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt: ofwel beroept hij zich op het feit dat het specifieke geluid voldoet aan de milieukwaliteitsnormen die in de tabel zijn vermeld, ofwel toont hij aan dat het specifieke geluid in de nabijheid van de dichtstbijzijnde vreemde woning of woongebied 5dB(A) lager is dan het achtergrondgeluid. Enkel indien de aanvrager zich beroept op die laatste mogelijkheid moet hij metingen laten uitvoeren aangaande het achtergrondgeluid. De tussenkomende partij heeft ervoor

geopteerd aan te tonen dat het specifieke geluid binnen de milieukwaliteitsnormen blijft, zodat de metingen in kwestie niet moesten worden uitgevoerd.

Volgens de verwerende partij is de norm van 39 dB die de verzoekende partij vermeldt, niet pertinent, aangezien deze norm geldt voor woongebieden en niet louter voor woningen. Uit de tabel van artikel 3.1.9 van de omzendbrief blijkt dat de berekende waarden telkens onder de maximumwaarden blijven. Zij licht verder toe, verwijzende naar de gunstige adviezen van de afdeling Milieuvergunningen en de GMVC alsook naar de inmiddels definitief verleende milieuvergunning, dat blijkt dat ook aan deze grenswaarden wordt voldaan.

Wat de slagschaduw betreft, mist het argument van de verzoekende partij dat er geen concreet onderzoek zou zijn gebeurd, eveneens feitelijke grondslag volgens de verwerende partij. De lokalisatienota bevat op dit vlak de resultaten van een zorgvuldig en uitgebreid onderzoek (p. 6 en 73). Artikel 5.20.6.2.1 van VLAREM II legt de verplichting op om een windturbine uit te voeren met een automatische stilstand module indien er zich een slagschaduwgevoelig object bevindt binnen de contour van vier uur verwachte slagschaduw per jaar van de windturbine. De tussenkomende partij heeft zich er uitdrukkelijk toe verbonden om de windturbine met een automatische stilstand module uit te rusten, wat vandaag de dag "*common practice*" is geworden. De verzoekende partij argumenteert ten onrechte dat de verwerende partij voor wat de beoordeling van de hinderaspecten betreft niet mag verwijzen naar de behandeling van de milieuvergunningsaanvraag. De Raad bevestigde reeds dat de vergunningverlenende overheid in het kader van deze beoordeling mag verwijzen naar de adviezen die in het kader van de milieuvergunningsaanvraag werden ingediend.

Wat betreft de bewering van onvoldoende onderzoek naar het veiligheidsaspect verwijst de tussenkomende partij naar de bestreden beslissing, en stelt dat de ashoogte beperkt is tot 85 meter. De omstandigheid dat de tiphoogte 135 meter is, doet aan die vaststelling geen afbreuk. De verzoekende partij gaat er aan voorbij dat de tiphoogte van een windturbine overeenkomt met de ashoogte, vermeerderd met de helft van de rotordiameter. De verzoekende partij brengt verder geen gegevens aan die van die aard zijn de omstandige veiligheidsnota te ontkrachten.

De stelling van de verzoekende partij dat de verwerende partij geheel abstractie zou maken van het bestaan van een in 2014 verleende verkavelingsvergunning mist in het licht van de concrete overweging daaromtrent in de bestreden beslissing, eveneens volgens de tussenkomende partij feitelijke grondslag. De verwerende partij stelt louter dat het aanvraagdossier logischerwijs nog geen rekening kon houden met deze toekomstige ontwikkeling. Aan de VlareM-normen is volgens het advies van de GMVC voldaan. Op het moment dat de verkavelingsvergunning voor deze nieuwe woonwijk werd verleend, was reeds een stedenbouwkundige- en milieuvergunning verleend voor het windturbineproject ter zake. De overheid die in 2014 de verkavelingsvergunning verleende diende bijgevolg rekening te houden met de ligging in de omgeving van een op dat moment definitief vergund windturbinepark, zodat kan worden afgeleid dat de impact van een windturbinepark ten opzichte van de woonwijk aanvaardbaar is.

4.

De verzoekende partij voegt in haar wederantwoordnota aan haar betoog toe dat het feit dat artikel 23 van de Grondwet geen directe werking heeft, niet betekent dat die bepaling kan worden genegeerd. Artikel 1.1.4 VCRO dient zo te worden geïnterpreteerd dat het leefmilieu van de burgers dient gerespecteerd te worden, zoals vervat in artikel 23 van de Grondwet. De impact van het geluid en slagschaduw moet dan ook ernstig genomen worden.

Het feit dat de omzendbrief RO/2006/02 geen verordenende kracht zou hebben, ontslaat volgens de verzoekende partij de verwerende partij niet van de verplichting om de goede ruimtelijke ordening te onderzoeken met inachtneming van voormelde principes. Aan het advies van de Windwerkgroep wordt contradictorisch zoveel belang gehecht alsof het kracht van wet heeft. De verwerende partij kan niet aantonen dat de zogenaamde twee grote infrastructuren beeldbepalend of opvallend aanwezig zijn in het gebied. De betoncentrale sloot begin 2010 haar deuren en het bedrijventerrein bestaat eerder uit klassieke bedrijfsgebouwen.

De verzoekende partij benadrukt dat de woningen 234 tot 469 meter van één van de twee windturbines liggen zodat er sowieso geluidshinder is. Het heeft geen zin om windturbines te bouwen waarvan niet wordt aangetoond dat de Vlare-normen kunnen gerespecteerd worden.

Zij beklemtoont tevens dat de verwerende partij niet de moeite heeft genomen om de impact van de nieuwe en toekomstige woningen in de verkaveling te onderzoeken. Zij meent dat de tussenkomen-de partij probeert de rollen ten onrechte om te draaien door te stellen dat de nieuwe verkaveling rekening had moeten houden met de vergunning voor de windturbines.

5.

De verwerende partij voegt in haar laatste nota niets wezenlijks toe aan haar eerder betoog.

6.

De tussenkomen-de partij argumenteert in haar laatste schriftelijke uiteenzetting dat het voorliggende besluit niet rechtstreeks aan artikel 23 van de Grondwet kan worden getoetst en dat artikel 1.1.4 VCRO op zich ook geen aanleiding kan geven tot de inwilliging van een vernietigingsverzoek.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij voert onder meer de schending van artikel 23 van de Grondwet aan.

Artikel 23 van de Grondwet bepaalt:

“Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.

Die rechten omvatten inzonderheid:

...

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu.”

Artikel 23 van de Grondwet heeft geen rechtstreekse werking met betrekking tot de toetsing van een individuele vergunningsbeslissing, zodat de verzoekende partij er geen subjectieve rechten kan uit putten en dit artikel niet met goed gevolg kan inroepen.

2.

De verzoekende partij voert samengevat aan dat artikel 4.3.1 en 1.1.4 VCRO en de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet, samen gelezen met omzendbrief RO/2006/02 ‘Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines’ geschonden zijn omdat de principes van de omzendbrief inzake clustering en bundeling niet zouden zijn gevolgd.

2.1

Omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 van 12 mei 2006 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines” werd met omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014 “afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines” opgeheven. Ook in deze laatste omzendbrief wordt “bundeling en optimalisatie” als fundamenteel uitgangsprincipe genomen.

De omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014 “afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines” kan als toetsingskader gelden voor de beoordeling van vergunningsaanvragen inzake windturbines en stelt ter zake het volgende:

“ ...

Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in zeehavengebieden, industriegebieden of in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende infrastructures zoals wegen, spoorwegen, rivieren, kanalen, hoogspanningsleidingen... Aantakken is ook mogelijk bij stedelijke gebieden en bij kernen van het buitengebied waarbij het niveau en de reikwijdte van de voorzieningen (de schaal en de potentiële hinder van het windturbinepark) in overeenstemming moeten worden gebracht met het belang van de kern of het stedelijk gebied.

De ruimtelijke concentratie van windturbines binnen een windturbinepark is ook van belang. De ruimtelijke concentratie wordt bepaald rekening houdend met technische vereisten, optimalisatie van de energieproductie en een optimale milieutechnische inplanting.

De locatiekeuze voor windturbines en windturbineparken moet passen in de samenhangende visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in kwestie. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden afwegingselementen vermeld op basis waarvan een toetsing van de locatie voor de windturbines of windturbineparken aan de visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling kan plaatsvinden:

- het project sluit aan bij de schaal en de opbouw van het landschap in kwestie;*
- de omvang van het project tast de structuur en de essentiële functies van de randstedelijke gebieden of het buitengebied niet aan.*

Concreet betekent dat laatste afwegingselement dat de oprichting van windturbines of een windturbinepark in het buitengebied wel kan in of nabij een bos en nabij een natuurgebied met eerder beperkte natuurwaarde, maar in principe moet worden vermeden in gebieden met een (potentieel) belang voor speciale beschermingszones.

Omdat potentiële locaties in Vlaanderen schaars zijn is het, vanuit het principe van een duurzaam ruimtegebruik, bovendien van belang dat dergelijke locaties optimaal ingevuld geraken. Als verschillende projectontwikkelaars op een locatie actief zijn, kan het aangewezen zijn dat zij in overleg treden om voorstellen tot inplanting uit te werken die de optimale invulling kunnen verzekeren. Dit kan voor advies worden voorgelegd aan de IWWG. Dit is ook mogelijk bij het invullen van nieuwe locaties. Op die manier kunnen alle aspecten van de oprichting en effecten ervan op de omgeving als een geheel beoordeeld worden en kunnen vertragingen in de realisatie van projecten worden vermeden.

“ ...

2.2

De verwerende partij verwijst naar de omzendbrief RO/2014/02 en overweegt vervolgens dat de twee aangevraagde windturbines gelegen zijn in aansluiting bij het industriegebied van Schendelbeke (het grootste van Geraardsbergen), onmiddellijk ten noorden van de spoorlijn 90, en gelet op de bescheiden impact op de landschappelijke kwaliteiten van het betrokken LWAG en het feit dat de windturbines in hoogte vrij beperkt zijn, er kan gesproken worden van een

kwaleitsvolle ruimtelijke ordening. De verwerende partij besluit dat de inplanting niet storend is en er geen sprake is van visuele vervuiling: de windturbines sluiten onmiddellijk aan bij een grootschalig industriegebied van circa 60 ha met 60 bedrijven en fungeren als markering van de grens daarvan. Ter hoogte van de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de ligging in LWAG en de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening motiveert de verwerende partij in welke zin de inplanting van de windturbines een verantwoorde inplantingswijze betreft die past in het bundelings- en optimalisatieprincipe.

Het bijvoegen van een “foto” van de landschappelijke inbedding van de spoorlijn overtuigt zoals blijkt uit de bespreking van het eerste middel niet, in het bijzonder aangezien de verwerende en de tussenkomende partij het tegendeel beweren en daaromtrent tevens foto’s bijbrengen. De aanwezigheid van een spoorlijn kan bezwaarlijk worden betwist. Daargelaten de vraag naar de relevantie ervan, moet worden vastgesteld dat GMVC nergens aanneemt dat het betrokken bedrijventerrein slechts 45 ha meet, en tevens vaststelt dat het betrokken bedrijventerrein *“een oppervlakte van meer dan 60 ha heeft”* (pagina 14 advies).

Uit die overwegingen van de bestreden beslissing blijkt dat de verwerende partij aandacht heeft besteed aan het bundelings- en optimalisatieprincipe en de verzoekende partij er minstens niet in slaagt te bewijzen dat het oordeel van de verwerende partij onzorgvuldig of kennelijk onredelijk is.

3.

De verzoekende partij voert verder aan dat de impact van de aanvraag op de gezondheid en de hinderaspecten voor de verzoekende partij, in het bijzonder wat geluid, slagschaduw en veiligheid betreft, niet afdoende onderzocht werd door de verwerende partij en er louter wordt verwezen naar een advies ‘lopende de milieuvergunningsprocedure’. Ook de impact op een nabijgelegen wijk waarvoor in 2011 een verkavelingsvergunning werd verleend zou niet afdoende zijn onderzocht.

3.1

Artikel 4.3.1, §2 VCRO verplicht de vergunningverlenende overheid de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening te toetsen aan de relevante decretale aandachtspunten en criteria die in dit artikel zijn opgesomd. Zij moet daarbij rekening houden met de in de omgeving bestaande toestand.

Deze mogelijke relevante aandachtspunten en criteria zijn de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf, en de hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, in het bijzonder met inachtneming van de doelstellingen van artikel 1.1.4 VCRO.

Artikel 1.1.4 VCRO bevat geen verplichtingen maar is een doelstellingartikel, gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden en waarbij de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen worden en wordt er rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen.

Gelet op de aard van de aanvraag is de inpasbaarheid van de aanvraag in de omgeving van het perceel waarop de aanvraag betrekking heeft, een relevant te beoordelen aspect. De mogelijke hinderaspecten op het vlak van veiligheid en gezondheid zijn eveneens relevant. Deze aspecten zullen dan ook bij het beoordelen van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening moeten betrokken worden.

Bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening, en in het bijzonder bij de beoordeling van de inpasbaarheid van de aanvraag, beschikt de verwerende partij over een discretionaire bevoegdheid. De verwerende partij moet de overeenstemming van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening concreet toetsen aan de relevante decretale aandachtspunten en aan de criteria uit artikel 4.3.1, §2, eerste lid VCRO. Zij moet daarbij de in de omgeving bestaande toestand in haar beoordeling betrekken en rekening houden met de ingediende bezwaren en adviezen.

Zoals gesteld kan het vergunningverlenend bestuursorgaan voor wat betreft de verenigbaarheid van de windturbines met de goede ruimtelijke ordening in een bepaald gebied of bepaalde locatie, zich richten naar het aangereikte afwegingskader van de omzendbrief dat als toetsingskader kan gelden voor het ruimtelijk beleid inzake windturbines. Dit betekent evenwel niet dat de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening mag beperkt worden tot een louter formalistische toetsing aan de in de omzendbrief opgenomen randvoorwaarden. Het vergunningverlenend bestuursorgaan moet het aangevraagde aan een concrete beoordeling onderwerpen. De aanvrager moet immers een lokalisatienota indienen waarbij de keuze van locatie voor de windturbine moet gemotiveerd en onderbouwd worden aan de hand van de in de hierboven bedoelde omzendbrief beschreven afwegingselementen.

De omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014 *“afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines”* bepaalt dat bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning, een lokalisatienota moet worden gevoegd waarin mogelijke hinderaspecten van de te plaatsen windturbines worden beschreven. Zo moet in de lokalisatienota bijzondere aandacht worden besteed aan de visuele hinder, slagschaduw, geluidshinder en veiligheid. Deze aandachtspunten moeten bijgevolg ook als relevant worden beschouwd bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag.

Dit betekent evenwel niet dat de verwerende partij de aanvraag niet verder moet toetsen aan de verenigbaarheid met een goede ruimtelijke ordening of dat de verwerende partij in de bestreden beslissing hiertoe kan volstaan met te stellen dat de aanvraag voldoet aan deze omzendbrief.

De formele en materiële motiveringsverplichting in hoofde van de verwerende partij houdt in dat er voor elke administratieve beslissing rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan, wat onder meer betekent dat die motieven moeten steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Deze motieven moeten in de bestreden beslissing uitdrukkelijk vermeld worden.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat de verwerende partij de plicht heeft om haar beslissing zorgvuldig voor te bereiden en te steunen op een correcte feitenvinding. Zij dient zich te informeren over alle relevante elementen om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen.

Wanneer er door het vergunningverlenend bestuursorgaan andersluidend wordt geoordeeld dan de doorheen de administratieve procedure uitgebrachte adviezen, of, indien tijdens deze procedure bezwaren en opmerkingen zijn geformuleerd aangaande een relevant en te beoordelen aspect, geldt in principe dat het vergunningverlenend bestuursorgaan zijn beslissing op dat punt des te zorgvuldiger dient te motiveren.

Het komt de Raad niet toe zijn beoordeling van de eisen van een goede ruimtelijke ordening in de plaats te stellen van die van het vergunningverlenend bestuursorgaan. De Raad heeft wel als taak om aan de hand van de concrete gegevens van de zaak na te gaan of de verwerende partij de

feiten waarop haar beoordeling steunt, correct heeft vastgesteld en of zij op grond daarvan in redelijkheid heeft geoordeeld.

De Raad merkt op dat de niet-naleving van de principes zoals vervat in omzendbrief RO/2014/02, bij gebrek aan verordenend karakter, op zich niet tot de onwettigheid van de bestreden beslissing kunnen leiden.

3.2.

De aanvraag die heeft geleid tot de bestreden beslissing beoogt het oprichten van twee windturbines, waarvan windturbine 2 in de nabijheid van de woning van de verzoekende partij gelegen is.

Van een indicatieve afstand van 250 m – zoals opgenomen in de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines” – is in omzendbrief RO/2014/02 niet langer sprake. Volgens de verzoekende partij wordt de windturbine op een afstand van 234 m van zijn woning ingeplant, volgens de verwerende en de tussenkomende partij is dat circa 250 m. Het wordt niet betwist dat de woning van de verzoekende partij tot een deel van de bestaande en relevante omgeving van de vergunde windturbine WT2 behoort.

Uit de bestreden beslissing en het administratief dossier blijkt dat bij het aanvraagdossier een lokalisatienota werd gevoegd waarin de geluidsimpact, impact wat slagschaduw betreft en veiligheidsaspecten besproken worden, alsook wordt een veiligheidsnota gevoegd. Beide nota's werden door externe experts uitgevoerd. Hieruit alleen al blijkt dat geluids- en veiligheidsaspecten, factoren zijn die als voldoende relevant moeten worden beschouwd om bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag te worden betrokken. Vermits de lokalisatienota van 22 december 2010 dateert van vóór de in 2011 verleende verkavelingsvergunning, maakt de geluidsimpact en slagschaduw op toekomstige nieuwe woningen geen onderdeel uit van de lokalisatienota.

Met betrekking tot het aandachtspunt geluidshinder en slagschaduw beperkt de verwerende partij zich tot een loutere verwijzing naar de beoordeling in het kader van de milieuvergunningsprocedure en het kunnen voldoen van de aanvraag aan de Vlare-normen.

De bestreden beslissing overweegt daaromtrent slechts:

“ ...

Vermits de aanvraag werd ingediend op 04/01/2011, werd in de lokalisatienota rekening gehouden met de normen die vooropgesteld werden in de omzendbrief RO/2006/02. Uiteraard moet het project op vandaag voldoen aan de actueel geldende normen (afdeling 5.20.5 Vlare II).

Inmiddels werd in het kader van de lopende milieuvergunningsprocedure (zie historiek) aangetoond dat kan voldaan worden aan de huidige Vlare-normering.

In het kader van de beoordeling van de ruimtelijke bezwaren kan derhalve gesteld worden dat de mogelijke hinder voor de omgeving ingevolge de bouw van de windturbines tot een aanvaardbaar niveau kan beperkt worden; ter zake wordt in de vergunning een voorwaarde opgelegd.

Aangezien het project zal kunnen voldoen aan de geldende Vlare-normen en geluidshinder en slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt, zo

nodig mits het nemen van bepaalde maatregelen (o.m. het voorzien van een automatische standstill-module), mag er ook vanuit gegaan worden dat de nodige garanties voorhanden zijn m.b.t. de impact op de gezondheid van omwonenden of gebruikers van naburige terreinen.

De aanvrager liet een studiebureau de veiligheidssituatie onderzoeken, rekening houdend met de SEVESO-installaties in de omgeving. Uit deze studie bleek dat de veiligheidsrisico's tot een aanvaardbaar niveau beperkt kunnen worden als de ashoogte beperkt wordt tot 85m.

De mogelijke waardevermindering van woningen en bedrijfsgebouwen is geen stedenbouwkundig argument.

Met de gedetailleerde invulling van een nieuwe woonwijk, waarvoor pas in 2014 een verkavelingsvergunning werd- bekomen, kon op het ogenblik van de aanvraag uiteraard geen rekening gehouden worden. Bij de aanvraag werd echter wel degelijk rekening gehouden met naburige woongebieden in de ruime zin, los van de concrete invulling in de betrokken gebieden. Uit de voorwaardelijk gunstige adviezen van 29/07/2015 van de afdeling Milieuvergunningen en van 04/08/2015 van de GMVC blijkt dat kan voldaan worden aan de actueel geldende Vlare-normen.

Het bezwaar is ongegrond, minstens kan gesteld worden dat voor zover het gedeeltelijk gegrond zou zijn, er kan aan tegemoet gekomen worden door de nodige voorwaarden op te leggen.

...

De 'historiek' waarnaar wordt verwezen, betreft, na een eerdere vernietiging van de milieuvergunning door de Raad van State, een voorwaardelijk gunstig advies van de GMVC van 4 augustus 2015 waar de milieuvergunningsaanvraag werd besproken.

De bestreden beslissing legt vervolgens als voorwaarde op dat "de gerealiseerde windturbines [...] steeds moeten voldoen aan de geldende Vlare-normering".

Het advies van de GMVC werd niet aan de bestreden beslissing gevoegd, en maakt evenmin deel uit van het de Raad oorspronkelijk toegestuurde administratieve dossier (het advies werd pas naar aanleiding van de antwoordnota als aanvullend stuk 24a aan de overtuigingsstukken van de verwerende partij toegevoegd).

Het advies van de GMVC van 4 augustus 2015 met betrekking tot de woningen aan de Turfstraat luidt wat het aspect 'geluid' betreft:

"...

Dat voor agrarische gebieden op minder dan 500 m van industriegebied een norm geldt van 50/45/45 dB(A); dat voor 3 woningen in agrarisch gebied ten zuidoosten van windturbines 2 (NSA01: 46dB(A); NSA02: 47,1 dB(A); NSA03: 45,9 dB(A)) van de projectlocatie niet steeds wordt voldaan aan de avond en nachtelijke norm zonder gebruik te maken van geluidsreducerende maatregelen [...]

Overwegende dat geluidsreducerende maatregelen, zoals het tijdelijk laten draaien van de windturbines met een lager toerental, moeten genomen worden zodat aan de nieuwe richtwaarden voor geluid kan worden voldaan, dat het aangewezen is om nog een geluidsmeting ter controle op te leggen; dat de bijzondere voorwaarden rond geluid in het

bestreden besluit geschrapt mogen worden omdat aan de nieuwe sectorale voorwaarden voor geluid moet voldaan worden;

Overwegende dat mits het uitvoeren van de geluidsreducerende maatregelen de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau gebracht kan worden;

...

Wat het aspect “slagschaduw” betreft overweegt het advies:

“...

Overwegende dat uit de slagschaduwstudie blijkt dat voor 8 van de 11 woningen die rekening gebracht werden in de slagschaduwstudie een hogere waarde dan de norm van 8 uur per jaar wordt verwacht; dat bovendien meer woningen dan de 11 woningen uit de studie meer dan 8 uur slagschaduw kunnen ondervinden;

Overwegende dat er moet voldaan worden aan de norm van 8 uur per jaar effectieve slagschaduw voor elk slagschaduwgevoelig object, dat er aan deze norm kan voldaan worden door:

- de turbine stil te leggen indien de norm overschreden zou worden;*
- aan te tonen dat omwille van fysieke redenen geen hinder door slagschaduw kan optreden (bv. zonnewering geïnstalleerd, slagschaduw beplanting aanwezig enkel in bloeimaanden, objecten tussen windturbine en slagschaduwgevoelig object, geen ramen in de richting van de windturbines);*
- aan te tonen dat tijdens de periodes dat de verwachte slagschaduw op zou treden geen personen gehinderd worden (bv. slagschaduw buiten de kantooruren, slagschaduw op die magazijnen waar geen hinder ondervonden kan worden, ...);*

dat in de studie gesteld wordt dat de normoverschrijdingen kunnen worden voorkomen door een of meerdere van de windturbines gedurende een beperkt aantal uren per jaar stilte zetten op bepaalde tijdstippen; dat de windturbines worden uitgerust met een automatische stilstandmodule; [...]

Overwegende dat de bijzondere voorwaarde van maximum 10 uur slagschaduw voor de woningen buiten de industriezone uit het bestreden besluit geschrapt moet worden omdat sinds bovenvermeld wijzigingsbesluit een strengere norm van maximum 8 uur per jaar en maximum 30 min per dag geldt;

Overwegende dat het nemen van milderende maatregelen voor dit project noodzakelijk is om de hinder door slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau te reduceren; dat mits het uitvoeren van milderende maatregelen de hinder door slagschaduw tot een aanvaardbaar niveau kan worden gebracht.

...”

Bij ministerieel besluit van 19 november 2015 verleende de bevoegde minister de milieuvergunning opnieuw, evenwel na het gedeeltelijk gegrond verklaren van de beroepen ingesteld door onder meer de verzoekende partij.

De bijzondere voorwaarden worden als volgt geschrapt en vervangen door volgende voorwaarden:

“8 Slagschaduw

De bedrijven Seminck Gas, Fivez & Zoon, Stylmar en Pan All ondervinden op werkdagen en tijdens de werkuren geen slagschaduw.

9 Veiligheid

De ashoogte van de windturbines is beperkt tot maximum 85m en de maximale tiphoogte van 135m wordt niet overschreden.

10 Geluid

Binnen een termijn van 6 maanden na ingebruikname van de turbines worden ter controle geluidsmetingen uitgevoerd door een erkende milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid ter hoogte van de meest kritische plaatsen voor geluidshinder; De resultaten worden ter kennisgeving bezorgd aan de deputatie en de afdeling Milieuvergunningen en ter evaluatie aan de afdeling Milieu-inspectie.

...

Uit de bestreden beslissing blijkt niet dat er kennis werd genomen van de inhoud van deze milieuvergunning (die trouwens dateert van na de bestreden beslissing), noch van de concrete inhoud van het advies van de GMVC. Er wordt niet verwezen naar de concrete voorwaarden die de GMVC in de milieuvergunning wenst op te leggen.

Louter stellen dat het project zal kunnen voldoen aan de Vlare-normen is niet voldoende, omdat hieruit geen beoordeling van de hinderaspecten zelf blijkt. Motivering door verwijzing kan alleen indien de beslissing of het advies in kwestie, waarnaar wordt verwezen, opgenomen wordt in, of toegevoegd wordt aan de bestreden beslissing, zodat de verzoekende partij kan onderzoeken welke motieven de verwerende partij zich precies eigen heeft gemaakt om haar beslissing te nemen. Anderzijds moet de beslissing, die wordt bijgetreden, en die dus de redenen bevat om te besluiten tot verlening van de vergunning, op zichzelf afdoende gemotiveerd zijn. De inhoud en motivering van het advies van de GMVC is niet opgenomen, noch toegevoegd aan de bestreden beslissing, zodat niet kan worden nagegaan of de verwerende partij voormelde hinderaspecten afdoende heeft beoordeeld en gemotiveerd.

Voor wat de veiligheid betreft stelt de verwerende partij zelf in de bestreden beslissing dat dit aandachtspunt een belangrijk gegeven is voor de ruimtelijke ordening. De verwerende partij beperkt zich evenwel tot het aanhalen van de veiligheidsstudie die door de aanvrager werd gevoegd bij het aanvraagdossier zonder zelf enige beoordeling te maken van de veiligheidsrisico's.

Het komt de verwerende partij, overeenkomstig artikel 4.3.1, §2, 1° VCRO toe om zelf een beoordeling te maken van de relevante hinderaspecten, zoals geluidshinder, slagschaduw en de veiligheid, temeer nu de windturbine WT2 op een relatief korte afstand van woningen wordt ingeplant en omwonenden daarover concrete bezwaren hebben ingediend in het kader van het openbaar onderzoek. De verwerende partij kan in haar motivering in de bestreden beslissing dan ook niet volstaan door louter te verwijzen naar de beoordeling in het kader van de lopende milieuvergunningsprocedure en naar de veiligheidsstudie en de lokalisatienota die door de aanvrager werden gevoegd bij het aanvraagdossier.

4.

De Raad oordeelt dat de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening kennelijk onzorgvuldig werd beoordeeld. De bestreden beslissing schendt bijgevolg de aangevoerde bepalingen en beginselen.

Het tweede middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Overige middelen

De overige middelen worden niet onderzocht aangezien deze niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van bvba STORM GERAARDSBERGEN is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 9 oktober 2015, waarbij aan de tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het bouwen van twee windturbines, twee middenspanningscabines en toegangswegen langsheen spoorweg lijn 90 op de percelen gelegen te 9500 Geraardsbergen, Jonkersstraat / Jonkheersveld met als kadastrale omschrijving afdeling 2, sectie A, nummers 389K en 389R en afdeling 7, sectie A, nummers 518B, 518C en 519.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomende partij en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 1 augustus 2017 door de tweede kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Bart VOETS

Hilde LIEVENS